

Årsrapport 2019

Gudbrandsdalsmusea

Gudbrandsdalsmusea AS (GM) er regionmuseum for Gudbrandsdalen.
Vi er ein driftsorganisasjon eigd av dei 9 kommunane i midt- og nord-Gudbrandsdalen
saman med eigarselskapa for dei ulike avdelingane

Innhald i årsrapporten

Dette er årsrapport over den totale verksemda ved museet.

I tillegg er det ei eiga årsmelding for styret i Gudbrandsdalsmusea AS.

1	Fornying, samfunnsoppdrag	3
2	Forvaltning: bygningar, arkiv, gjenstandar	9
3	Forsking, dokumentasjon	21
4	Formidling og målgrupper	21
5	Inkludering og mangfold	28
6	Universell utforming	30
7	Likestilling	32
8	Immateriell kulturarv	32
9	Nettverk	33
10	Årsmelding avd. 8, Pilegrimssenteret	35
11	Avdelingar i museet	35
12	Styret	36
13	Eigarar	36
14	Personal	36
15	HMS	38

1 Fornyning, samfunnsoppdrag

Felles

Gudbrandsdalsmusea var i 2019 med på mange større og mindre utviklingsprosjekt initiert av og eller i samarbeid med andre aktørar.

- Gudbrandsdalsseminaret 2019 på Maihaugen
- Utviklingsprosjekt Ullinsvin (Vågå), vidareføring av masterplanen, Vågå kommune
- Pilegrimsleden, nasjonalt og internasjonalt
- Utviklingsarbeid av pilegrimsleden, marknadsføring og infrastruktur (regionalt, nasjonalt)
- Langtidsplan for Pilegrimsleden, nasjonalt oppnemnt av KUD.
- Bygging av nytt magasin i Ullinsvin (Vågå) med Vågå Historielag som byggherre
- Innreiing av magasin og oppstart av utstillingshall i Vågå saman med Vågå historielag/Vågå kommune
- Magasinutstilling i Ullinsvin
- Treskjerutstilling i Jutulheimen og Presthaugen sommaren 2019
- Utgravingar over Slådalen, KHM UiO,
- Samarbeid med Visit Lillehammer og Nasjonalparkriket om profilering
- Villreinen som verdsarv (regionalt og nasjonalt)
- Utvikle og spisse reiselivstilbodet vårt
- Vertskap for seminar om immateriell kulturarv i Lom
- Nasjonalt bergverksseminar på Otta i september
- Turne med Gudbrandsdal museumsspelemenn i oktober
- Revitalisering av basisutstillingar Gudbrandsdal Krigsmannesamling v/venelaget
- Sagflaten, verne- og utviklingstiltak, Nord-Sel
- 2021-jubileet Hundorp med planlegging i styringsgruppa; Sør-Fron kommune og OFK
- Prosjekt Villreinløypa, Miljødirektoratet, verdiskapingsprosjekt

Marknadsføring

Digital marknadsføring er viktig for museet, og vi søker konstant fornying. Gjennom året hadde vi **8309** unike besøkande og **16 581** sidevisninger. Heimesidene vert nytta til å spreie fast informasjon, artiklar og arrangement. I kommunikasjon med publikum nyttar museet Facebook (FB). Vi har 5 ulike Facebook-sider, med 3488 fylgjarar. I tillegg har Norsk Fjellsenter i Lom 2887 fylgjarar.

Vi har ein veldig god museumsbutikk ved Lesja bygdemuseum der vi sel mange lokale produkt og driv mykje profilering og formidling til alle gjennom året.

Museet informerer ved bruk av eigne «postkort» og brosjyrar for kvar avdeling, noko som gjer det enklare med fornying og utskifting av informasjon. I anna marknadsføring vert det nytta digitale kanalar, ofte i samarbeid med destinasjonsselskap Nasjonalparkriket og Visit Lillehammer. Gjennom avdeling 8/Pilegrimssenteret vert museet marknadsført i ulike type kanalar, også internasjonalt.

Avdeling 1b Otta bergverksenter

Utstillinga i Otta bergverkscenter er samlokalisert med Sel folkebibliotek og er prega av alder og utdatert utstillingsteknologi. I samråd med Sel kommune har vi venta på ei avklaring om eventuelle nye lokalitetar for utstillinga. Det er nå bestemt at ho skal vera i same lokala som før, og arbeidet med revitalisering av utstillinga er under arbeid og vil halde fram i 2020. Skjøtsel, nye skilt og oppgradering av kulturstigen på kulturminneområdet Rustgruvene er i hovudsak gjennomført i 2019.

Avdeling 2 Lom bygdamuseum og Lom stavkyrkjesenter

Formidling av vatningskulturen er ein sentral del av museet si verksemd. Anlegget på museet, som kom på plass i 2015, viser korleis systemet var bygd opp, og vi kan demonstrere dei gamle måtane å vatne på. Vatning er tema for fleire skuleopplegg.

Ved å legge til rette med leikeplass, aktiv skuleformidling og husdyr på museet, har vi satsa på å nå målgruppa barn og unge. Vi har og hatt fokus på å nå lokalbefolkinga.

Det er ikkje gjort særlige endringar ved Lom stavkyrkjesenter i 2019, men vi ser at besøkstalet er godt også i år. Resultat frå ROS-analysen er integrert som tiltak i museet sin sikringsplan, men vi har foreløpig ikkje midlar til gjennomføring av desse.

Avdeling 3 Lesja bygdemuseum

Vi ynskjer å vere ein attraktiv og inkluderande møteplass for lokale og tilreisande i bygda. Dette gjer vi gjennom arrangement, formidling og daglege aktivitetar om sommaren. Mykje av dette gjer vi i eit godt og tett samarbeid med lokale frivillige lag og foreiningar.

I 2019 vart planane om ein kjøkenhage i tilknyting til friluftsmuseet delvis realisert. Dette er eit arbeid vi ynskjer å få vidareført og vidareutvikle, slik at kjøkenhagen kan bli ein permanent del av museet sitt anlegg. Det vert jobba med å

få etablert eit samarbeid med Lesja skule blant anne med tanke på drift og bruk av kjøkenhagen. Valfagklassa «Levande kulturarv» for ungdomsskuletrinna har i løpet av hausten gjennomført fleire besøk på Bygdemuseet.

Utbetring av tilhøva for ei permanent utstilling i Fargeriet vart fullført i 2019, og dei gamle trykkblokkene er no utstilt i ljossette montere.

Det har ikkje vore noko serveringstilbod på Tunstugu kafé i 2019, men lokala har vore utleigd til minnesamvær, selskap og møteverksemrd.

I samarbeid med Lesja Historielag har det vore arrangert «Kveldsseto» gjennom heile året. Dette er ein møteplass for historieinteresserte i bygda, med ulike tema kvar gong, og fokus på å få fram dei gode historiene.

Bemanning: Frå oktober 2019 gjekk avdelingsleiar ut i 2 års permisjon. Vikar er tilsett i 60% stilling. Det var i sommarsesongen fem sesongtilsette.

Avdeling 4. Jutulheimen bygdamuseum

Vi jobbar jamt med å vera ein inkluderande møtestad for alle og vera ein synleg kulturaktør i lokalsamfunnet. I 2019 har det vore god kontakt mellom Jutulheimen og ulike lokale aktørar. Det har vore varierte aktivitetar som har møtt ulike aldersgrupper og interessegrupper. Vi har hatt arrangement både for barnehagen og Vågåheimen. Også vaksenopplæringa, grøn omsorg og andre har vi god kontakt med. Saman med Vågå historielag er det Kveldsseto kvar månad.

Ved å ha fast registreringspersonale i Jutulheimen/Ullinsvin heile året har vi fått betre kontakt med brukarane og hatt betre service ved arrangement, utleige, formidling etc.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Arkivet i Skjåk vil vere ein viktig aktør i lokalsamfunnet. Vi har arkivleiar i 20 % stilling og i tillegg friviljuge frå Skjåk historielag og andre. Intensjonane er oppfylte ved å ha kontakt med brukarar på ulike nivå og i ulike samanhengar. Vi har hatt kontakt med skular, interesserte smågrupper og enkeltpersonar og gjennomført presentasjonar av innsamla materiale. Det har vore eit nært samarbeid med forfattarar av historiske publikasjonar og bøker og i forskingssamanhang. Vi ser samarbeid med administrasjonen og politikarane i kommunen samt lag og organisasjoner som svært viktig. Ved kontakt med brukarar av kjeldestoff har vi informert dei om bruk av kjeldekritikk og val av kjelder som er tilpassa den enkelte brukar sitt behov. Vi ser det og som viktig å vise til arkivmateriale og digitaliserte kjelder i andre institusjonar og via heimesidene til Skjåk kommune, Skjåk folkebibliotek og Skjåk Historielag.

I 2014 inngjekk vi eit samarbeid med Skjåkheimen om utstillingar og digital presentasjon av fotomateriale til glede for bebruarane og besøkande der. Dette arbeidet har halde fram også sist år. Denne institusjonen har fri tilgang til vårt fotomateriale. Det same gjeld lokalavisa Fjuken som ofte brukar arkivstoff og bilete i artiklar.

Vår primære oppgåve er innsamling av ulike typar arkivmateriale. Til nå har det vore arkiv frå verksemder, privatarkiv, gardsarkiv, lag og organisasjoner og historiske bilete. Dessutan har vi lagt vekt på formidling, ivaretaking og sikring av eigne databaser og registreringar og det fysiske arkivet.

Samlokalisering med Skjåk Historielag og folkebiblioteket i kommunehuset gjev stor synergieffekt for lokalsamfunnet, da vår kompetanse og våre kjelder blir lettare å bruke i det daglege. Vi kan spele på både bibliotekfaglege og arkivfaglege ressursar.

Avdeling 5B: Opplandsarkivet Dombås

Arkivavdelinga er eit viktig knutepunkt i det lokalhistoriske arbeidet i Dovre og Lesja. Vi er samarbeidspartner med historielag og andre aktørar innan bevaring av lokalhistorisk materiale, og i 2019 har det vore eit nært samarbeid med Dovre historielag i arbeidet med registrering av gamle buer og burestar i kommunen. Før jul i 2019 vart boka «Buer og burestar, Dovre» utgjeven.

Avdelinga har arkivleiar i 50 % stilling, og nært samarbeid med Dovre folkebibliotek som vi deler lokale med på Dombås. Lokalet ligg svært sentralt på Dombås. Det er på bakkeplan og lett tilgjengeleg for alle brukargrupper. I løpet av året har det vore eit jamt tilsig av nye arkiv, medan fotoinnsamlingsarbeidet i Dovre har vore litt avventande i 2019 pga. samarbeidsprosjektet om buer og burestar i Dovre.

Avdeling 5C: Opplandsarkivet Vågå

Gjennom året har vi samla inn arkiv og søkt etter kunnskap knytt til dei. Så godt det let seg gjera, blir dei registrert i ASTA fortløpende etter kvart som dei kjem inn. Innsamla materiale i 2019 stammar frå private så vel som lag og foreiningar. Noko er heilt nye arkiv, medan andre delar er tillegg til arkiv vi har frå før. Alt har blitt sett på som viktige kjelder for å skape eit mangfaldig bilet av folk og samfunn i vårt lokalsamfunn og vår region.

Arbeidsstaden vår er i Ullinsvin i Vågå, med kontor, bibliotek/lesesal og magasin, samt samlokalisering med folkemusikkarkivet og kontor for Jutulheimen.

Dei besøkjande kjem frå lokalmiljøet i og rundt Vågå, men vi har og ein del som kjem langvegsfrå. Ein del kjem for slektsgransking, medan andre er og ute etter materiale frå dei mange privatarkiva. Det er positivt at arkiva våre stadig blir meir etterspurte. At materialet blir teke vare på er vel og bra, men at det faktisk er nokon som har nytte av det, gjer at vårt arbeid blir meiningsfylt. Vi vil vere synlige og attraktive. Vi ynskjer å vere ein viktig aktør for ei mangfaldig målgruppe, med formidling av eit breitt og spennande arkivmateriale. Siste del av 2019 har det vore stort fokus på det å bli meir synlege.

Avdeling 5D: Folkemusikkarkivet for Nord-Gudbrandsdal

Ved arkivet er det ei stilling på 25%. Ein del av vårt samfunnsoppdrag er å dokumentere nåtida. Mange opptak har vore gjort dette året, bl.a. intervju og konsert/kappleiksdokumentasjon. Vi ynskjer å spela på lag med alle innan dette interessefeltet, både som samarbeidspart, rådgjevar og liknande.

Avdeling 5 E: Folkemusikkarkivet i midt- og sør dalen

Ved arkivet er det ei 30 % fast stilling som arkivar. Tom Willy Rustad kombinerer det med ei fast stilling som lærar på landslina for folkemusikk ved Vinstra vgs.

Det har vore eit stort arbeid i år med å ferdigstille boka «Nygaard i 100», utgjeven på Musikkhusets Forlag i Oslo. Rasmus Stauri og Tom Willy Rustad har vore redaktørar. TWR har hatt ansvar for notedelen i boka, og ho vart lansert 7. sept. under ei jubileumsmarkering på Sør-Fron sitt kommunelokale. Alle originalmanuskripta til Nygaard finst no i arkivet på Ringebu, og dei vil vera tilgjengelege gjennom Arkivportalen på byrjinga av nyåret. Det har elles vore eit mykje arbeid med Opplandsarkivet si nye satsing på å hente ut alle metadataene i Fiol, og gjere dei klare til neste dataprogram som skal erstatte Fiol. I dette høvet er personregistera henta ut frå Rff, Valdres, Gjøvik, Norddalen og Sør- og Midtdalen. Gjennom ei datavasking som TWR har gjort, er no 700 namn lagt ut på KulturNav.

TWR har halde 8 konsertforedrag om folkemusikken i Gudbrandsdalen, med særleg vekt på dei gamle instrumenta. I dette høvet har han i samarbeid med Rasmus Kjorstad gjort målinger av dei gamle langeleikane frå Fron som finst på Maihaugen, Valdresmusea og Folkemuseet i Oslo. Målet er å gjenskape den gamle skalastrukturen med kvarttonar som vart brukt på 1700-talet, og tilpassa den til nye langeleikar. Prosjektet heiter «Klangen av Gudbrandsdalen». Det er søkt støtte hjå Kulturrådet for innspeiling og formidling. Han har også vore heime hjå Sven Nyhus for å intervju han om notasjon av folkemusikk. Nyhus er ein pioner der.

Han har også besøkt Trond Halle og gjort opptak der han fortel om sitt liv og virke, og da rocken kom til Gudbrandsdalen. Han måtte leie med seg ein trekkspelar som kunne spele innimellom rockeøktene.

Folkemusikkelevane på Vinstra har vore aktive med ved å skrive særmerne om ulike tradisjonsberarar, og dei har brukte arkivet flittig gjennom året. Dei ferdige oppgåvene er viktig dokumentasjon som går attende til arkivet.

I år har det vore eit pilotprosjekt mellom folkemusikkarkivet og Nasjonalbiblioteket, der vi skulle prøve ut ein ny modell for digitalisering av lydmateriale. Vi hadde ei evaluering av prosjektet 16. desember, og var gjensidig einige i at prosjektet hadde fungert godt. Det var nokre utfordringar ved at dei ferdige wav-filene tok nesten tre dagar å laste ned. Elles fungerte det bra.

TWR har hatt 10 konsertar knytt til formidling av folkemusikk gjennom Gudbrandsdalsmusea. Eit av prosjekta var «Folkemusikkarkiva spelar Gudbrandsdalen på langs». Eit svært vellukka prosjekt, der Gudbrandsdalsmuseet sitt eige spelemannslag formidla tradisjonsmusikken i ord og tonar.

TWR er inne som fagleg konsulent i ei instrumentutstilling på Maihaugen. Han skal vera med på å bestemme kva for instrument som skal vera med i utstillinga, og bidra med lydopptak. I det høvet har TWR ivra for å få C14-datert eit

feleskrin dei har i magasinet. Resultatet viste at dateringa 1536 truleg er riktig. Det er i så fall ein sensasjon langt utover Noregs grenser. Dette er eit prosjekt han skal arbeide vidare med i 2020.

Avdeling 5F: Opplandsarkivet Ringebu (Midtdalsarkivet)

Arkivet fekk fast opningstid for publikum hausten 2017 kvar onsdag, og elles etter avtale. I samarbeid med Ringebu historielag har det vore arrangert slektsforskingkveldar i Innovasjonssenteret med mange deltagarar. Interesserte grupper har fått omvising og informasjon om Midtdalsarkivet.

Arkivet vart etablert hausten 2016. Arbeidet starta opp med overføring av arkiva frå Midtdalskommunane frå Maihaugen, og å ta i bruk dei nye lokala og magasina i kjellaren. Det er eit breitt utval arkiv etter bedrifter, organisasjonar, lag, gardar og personar. Sjølv om mange av arkiva ikkje er ordna, arbeider ein med å organisere eit mest mogleg brukarvenleg arkiv for alle interesserte. Målet i etableringsfasen er å få oversikt over arkiva, for seinare å kunne starte arbeidet med finordning og registrering i databasen Asta.

Arbeidet med å danne nettverk med historielag og andre aktuelle samarbeidspartnarar er også i gang, og dette vil halde fram for å skape aktivitetar og arrangement i og rundt arkivet. Arkivet har kontor i andre etasje i Innovasjonssenteret. Magasin, arbeidsrom, lager og reingjeringsrom i kjellaren vart innreia og tekne i bruk i 2017. Det vert arbeidd kontinuerleg med sikring av arkivet og sikringsrutinar. Oddleiv Ringlund er fast tilsett som arkivar i 60 % stilling og Tom W. Rustad som arkivleiar i 20 %. Ei gledeleg hending på slutten av året er at vi har fått større kontorlokalar i Innovasjonssenteret på Ringebu, og at Folkemusikkarkivet for Sør- og Midtdalen flyttar frå Vinstra til Innovasjonssenteret.

Vi har gjennom året fått inn 11 arkiv med tilhøyrande aksesjonar. Det er alt frå møteprotokollar i Rotary, brev, bilete, rekonstruksjon av Sør-Fron bunad, til originalmanuskripta til komponisten Sigurd Berge med tilhøyrande spoleband og utstyr. Vi har også teke imot resterande arkivsamling frå Maihaugen, pluss ein stor del bøker om lokalhistorie og årbøker. Dette er no registrert, og boklista finst på avd 5f på felles (T). Det er registrert 21 arkiv i Asta, og desse er publisert i Arkivportalen. Arkivlistene blir også lagt ut på fellesområdet 5f. Midtdalsarkivet arbeider kontinuerleg med å omregistrere den tidlegare samlinga frå Maihaugen, samstundes som vi registrerer nye aksesjonar som kjem inn. Vi har også fått ordna den store boksamlinga til Gudbrandsdal historielag. I magasinet finst det ein del faner etter ulike kor, lag og foreiningar. Dei er no fotografert og pakka ned. Midtdalsarkivet har også vore vertskap for Opplandsarkivets årlege haustsamling.

Oddleiv Ringlund har i løpet av året blant anna arbeidd med registrering av 67 gjenstandar i Primus. Dette vart gjort i forkant av utstillinga ved Krigsminnesamlinga på Kvam. Han har også registrert 34 foto i Primus for NJF-Lom avd. 10, og skanna 254 bilerter.

Med dette er prosjektet med DNT (Den Norske Turistforening) ferdig og avslutta. Saman med arbeid frå Midtdalsarkivet har han skanna totalt 586 bilerter.

Noko av fokus Midtdalsarkiva har hatt i år, er å dokumentere personane som har tilknyting til dei arkiva vi allereie har. Difor er det gjort dokumentasjonsopptak av blant anna lokalhistorikar Sigurd Krekke og leiar for Vinstra songkor Dagny Karlsen. Det er også gjort opptak av kleedesamling på Nørstgard i høve utarbeiding av Sør-Fronbunaden.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga har i samarbeid med Stiftelsen Ringebu Prestegard formidla relevante tema og utstilling i samband med bla. den kulturelle skulesekken. Utstillinga når eit breitt publikum. GM har eit godt samarbeid med stiftinga og Ringebu Kommune. Arbeidet med å utvikle utstillinga og området rundt Prestegarden held fram i 2020, og Gudbrandsdalsmusea skal vera ein pådrivar. Utstillinga hadde i 2019 totalt 7625 besøkande., og om lag 2500 av desse var betalande. Avdelingsleiar har i 2019 delteke i styringsgruppa for utvikling av driftsbygning Ringebu prestegard. Avdelingsleiar har delteke i arbeidet med ei ny digital plattform for Ringebu stavkyrkje og prestegard.

Bemannning: 5 % avdelingsleiar, 5 % registrator. Ringebu prestegard har ansvaret for marknadsføringa av avdelinga.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Avdelinga har i 2019 hatt skuleformidling og fleire gruppebesøk med omvising. Venegruppa, stiftinga og GM har i 2019 halde fram med arbeidet med revitaliseringa av utstillingane, og for sommaren 2019 vart ei ny temautstilling opna, Tysk utstilling.

Ein manglar framleis juridiske avtaler med eigar for fleire gjenstandar. Eigarstiftinga har ikkje teke avgjersle om kva ein skal gjera vidare med det. Magasintilhøva er som i 2014; det vil seja ikkje plass til fleire gjenstandar. Tilveksten av gjenstandar har vore stor, og det er eit etterslep på registrering. Det vart gjort eit arbeid i 2019 som vil halde fram i 2020

Det er venneforeininga som har alt ansvar for marknadsføring, men avdelinga har også marknadsføring gjennom Visit Lillehammer.

Bemanning: 5 % avdelingsleiar, 5 %registrator av gjenstandar i perioden januar – mai 2019, samt ein person i engasjement frå juni til august. Talet på besøkande i 2019 var om lag som fjoråret.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Pilegrimssenter Dale-Gudbrand har, som ein del av den nasjonale satsinga, eige mandat gjennom tildelingsbrev frå Nasjonalt pilegrimssenter. Ein syner derfor til eigen årsrapport. Likevel kan ein nemne at avdelinga har hatt ein auke på ca. 20 % i talet på besøkande og stor merksemd både nasjonalt og internasjonalt. Avdeling har ansvar for eigen marknadsføring. Senteret har avdelingsleiar i 90 % og reinhaldar på timebasis.

Avdeling 9. Bygningsvernrådgjevar

I kommunane Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron, Sel, Dovre, Lesja, Vågå, Lom og Skjåk prioriterer vi brukarar av tenesta, private eigarar og handverkerar. Pågangen er såpass stor at det blir ikkje tid til oppfordra oppsøkande arbeid. Arbeid utover rådgjeving som tilsv. ca 1 dagsverk, kan fakturerast etter avtale. Vel 75 eigarar er besøkt.

Vi har hatt ekstra fokus på å bidra til ferdigstilling av prosjekt som har fått tilskot, slik at restansane blir haldne nede. Det er ofte vanskeleg å få gjennomført alt arbeid i løpet av første tilskotsåret. Det skal finansierast fullt ut, materialar må skaffast og bearbeidast, og handverkar må ha kapasitet. I år har det ikkje vore mykje ledig kapasitet blant restaureringshandverkerane. Oppfølging av prosjekt som har fått tilskot er ei ekstrateneste. Noko som er bra for alle partar, ved at ein sikrar god fagleg gjennomføring og held oppe trykket for å få kontinuitet i arbeidet. Eigar er i mange tilfelle overlaten til seg sjølv etter å ha motteke tilskot. I mange tilfelle er det avgjerande å følgje opp. Rapportering inngår i oppfølgingsarbeidet.

Det er godt samarbeid med både kommunar, fylkeskommune og Kulturmindefondet. Rådgjeving og hjelp med søknad er i stor grad arbeid innanfor dagsverket.

Fakturert arbeid

- 1 bygning i privat eige er undersøkt med dendrokronologisk meode. GM har teke prøvene og sendt inn til analyse.
- GM har leia restaureringsarbeidet på Sagflaten kleberanlegg på Sel.
- GM har stått for antikvarisk arbeid på vindauge på freda anlegg i privat eige.
- Prosjektert restaurering og tilpassing til ny bruk, privat gardsanlegg.

Arbeid som antikvarisk ansvarleg for museumsanlegga

Bygningsvernrådgjevar er også ansvarleg for antikvarisk arbeid ved museumsavdelingane, oppfølging av tilstand og gjennomføring av vedlikehaldsarbeid. Nokre gonger gjer han jobben sjølv, andre gonger er han arbeidsleiar for innleidde handverkarar.

- Vi gjorde eit mindre målararbeid – utvendig på Lesja.
- Tilstandsvurdering og rapportering av alle bygningane til KUD.
- Dialog med Lom kommune om vedlikehaldsarbeid for 2020, omlegging av torvtak på minst eitt stabbur.

Arbeid i nettverk med bygningsvernrådgjevarane og fylkeskommunen går jamt med møte rundt om i fylket. Vi hadde møte i Vågå i oktober.

Avdeling 10. Norsk fjellmuseum

Spesialavtala med Norsk Fjellmuseum om «lån» av vår avdelingsleiar i Lom, Thea G Dalen heldt fram ut 2019. Vi får refundert 50 % av personalutgiftene, og kan såleis leige inn vikar til Lom bygdamuseum og Stavkyrkjesenteret i Lom. Året har gått med til drift av den nye hovudutstillinga BERGTATT, samt fleire prosjekt, både eigne og på oppdrag av andre. Vi har hatt 8 arrangement med tittelen «Torsdagskveld på Norsk fjellsenter», foredrag med tema innan klima, naturforvaltning og kulturhistorie knytt til fjellet. Tema for i år har vore klimaendringar og konsekvensar av desse i fjellområda våre. Vi arrangerte også Lom skifestival for femte gong i november, ein populær start på skisesongen med både fagleg og sosial påfyll. I mai arrangerte vi klimakonferansen «Lomsløftet». Konferansen handla om klima og reiseliv og vart arrangert i samarbeid med Oppland fylkeskommune, Innovasjon Norge og Vestlandsforskning. Ho trakk til seg kring 150 deltakrar frå heile landet. I samband med konferansen arrangerte vi og ein kulturveld med framsyning av Operatablået «Stemmer frå Mimisbrunnr», basert på eddadiktet «Voluspå».

I andre etasje har vi utstillinga «Zoologisk samling» som viser utstoppa fuglar og dyr frå Reinheimen nasjonalpark og frå Årsjø naturreservat. Her får vi vist fram den flotte samlinga som museet fekk som gavv frå Jomar Torkveen. I galleriet opna vi i august ei ny utstilling med namn «Kor mange tonn?» Dette er ei midlertidig utstilling vi har laga i samarbeid med Hydrologisk avdeling ved NVE v/Liss Andreassen. Vi ynskte å fortelje om breane si rolle i fjellandskapet, bruk og utvikling. Vi har brukt arkivfoto frå brear i Jotunheimen og fotografert desse biletta frå same vinkel på nytt. Resultatet syner dramatiske endringar av breane. Utstillinga har fått stor merksemd i media, med artiklar i mellom anna Aftenposten og innslag på Dagsrevyen.

Museet har hatt ope heile året, og vi merkar auka interesse for formidlingsaktiviteten vår.

Avdeling 11. Gardsbutikk Dale-Gudbrands Gard

Gardsbutikken/Tusenårsstaden har i 2019 hatt fokus på informasjon om garden og Pilegrimsleden og sal av lokale produkt, inkl. lokalhistorisk litteratur. Avdelinga har sikra det daglege tilbodet til alle som kjem innom når avdelingsleiar for Pilegrimssenteret har vore ute i feltarbeid. Gardsbutikken har og ansvaret for overnatting på Pilegrimssenter Dale-Gudbrand.

Gjennom samarbeid med OFK har avdelinga i 2019 ferdigstilt arbeidet med kulturminneskilda på Dale-Gudbrands gard/Tusenårstien. Talet på besökande hadde i 2019 ei auke i talet på pilegrimar og ein liten auke i talet på turistar. Sør-Fron kommune starta i 2016 eit forprosjekt med siktet på eit omfattande jubileum i 2021. Avdelingsleiar sit i arbeidsgruppa, og direktøren sit i styringsgruppa.

Bemanning: Avdelingsleiar for Gardsbutikken er senterleiar for Pilegrims-senteret. Gardsbutikken er bemanna av ein sommartilsett i perioden juni – september.

2 Forvaltning: bygningar, arkiv, gjenstandar

Vi har i 2018 gjennomført interne fagsamlingar med fokus på samordning av registreringer (ASTA-arkiv, Primus-foto og Primus-gjenstand) for arkiv og samlingsforvaltning, og utvikling av felles rutinar for inntak til magasinering. Dette har vore ein inkluderande prosess med dei som jobbar med desse oppgåvene og avdelingsleiarar.

Avdeling 1b; Otta bergverksenter

Otta bergverkssenter forvaltar Kulturminneområdet Rustgruvene. Dette er ein kulturstig som vart etablert av Sel kommune i 2009. Stigen går gjennom området med 1600-tals gruvene etter Sel koparverk. Nye informasjonstavler fortel om dei ulike objekta ved gruvene. Andre kulturminne etter stigen er veteplass, dyregraver og gamle vegfar. Avdelingsleiar er ansvarleg for skjøtselsplanen for området.

I tillegg har Otta bergverkssenter eit gjenstandsmagasin i Sel rådhus, Otta. Magasinet er i dag ferdig renovert og fullt utstyrt med reolar og fotoutstyr. Arbeidet med lokalet var eit spleislag mellom Sel kommune og Gudbrandsdalsmusea. Magasinet inneholdt for det meste gjenstandar knytt til bergverk og industri.

Avdelingsleiar og registrator arbeider med eit dokumentasjonsprogram der minner etter bergverk og steinindustrien blir registrert og dokumentert.

Verneprosjektet for klebersteinsanlegget på Sagflaten har halde fram i 2019, og det er utført eit stort arbeid både med innleidd hjelp og dugnadsarbeid. Arbeid med finansiering går føre seg fortløpende.

Avdeling 2. Lom Bygdamuseum og Lom Stavkyrkjesenter

Lom bygdamuseum forvaltar til saman 22 antikvariske bygningar. Vedlikehaldsplanen for alle bygningane blir brukt gjennom året for å prioritere og fylgje opp enkelthus. Det som er mest kritisk blir prioritert først.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Lesja bygdemuseum har 11 antikvariske hus og ei rikhaldig samling kulturhistoriske gjenstandar. I 2019 fekk museet eit lite fjøs frå 1800-talet, som etter planen skal settast opp i tunet i løpet av 2020. Med dette vert samlinga av hus meir komplett. Alle husa ved avdelinga vert nytta i formidling, og fleire av husa vert og nytta i samband med dei daglege aktivitetane gjennom sommarsesongen.

Det vart i 2019 gjennomført nyregistrering av ein god del gjenstandar som tidlegare vart flytta frå nokre av husa og inn på magasina. Arbeid med registrering av uregistrerte gjenstandar og nyregistrering vil fortsette i 2020. Lesja bygdemuseum tek i mot nye gjenstandar fortløpende.

Avdeling 4. Jutulheimen bygdamuseum

I Jutulheimen bygdamuseum forvaltar vi til saman 10 antikvariske hus.

Sundstugu og Øyastugu er brukt både til utleige og utstillingar. Det er også utstillingar på stalltrev og stabbur. Små tiltak har vore gjort, bl.a. skifting av takrenner, og fjerning av tre og busker som sto tett innpå husa.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

I 2019 har arkivleiaren hatt ei fast stilling på 20 %. Dessutan har vi som i tidlegare år hatt ein fast frivillig medarbeidar i Sylfest Lykre. Tore J. Odden har i periodar arbeidd med innlegging av kyrkjebøkene i Augustus. Det same har Svein Wasæther. Hans Skamsar har hjelpt oss med skanning av biletar vi har fått inn over fleire år. Ei gruppe pensjonistar har møtt kvarandre ein dag kvar veke der dei har arbeidd med namning og datering av innsamla biletar. I samarbeid med folkebiblioteket har vi ei ordning som gjer at brukarar har hatt tilgang til litteratur, dataregistreringar og kopiar av fotosamlinga utanom arkivet si opningstid. Arkivet si opningstid har vore tysdagar frå kl. 08.00 til 15.30, og til andre tidspunkt etter avtale. Det har vore 343 registrerte gjestar.

Planarbeid, samling og tilvekst

Avdelinga forvaltar pr. 31.12.2019 eit historisk fotoarkiv på 17693 biletar. Sist år har vi hatt ein tilvekst på 1273 foto. Ein del av dette har lege i tidlegare inntokne arkiv. Av den totale samlinga er 15533 registrert i Primus. Innlegging av biletar i Primus er held fram. Det er totalt lagt inn 5304 biletar. Dette arbeidet er godt motteke. Brukarane er tilfredse, og det kjem stadig inn korrigeringar og tilleggsinformasjon til biletar. Namning og datering av inntokne biletar vart prioritert også dette året. Dette arbeidet må gjerast nå før våre informantar blir borte. Det har vore arbeidd kontinuerleg med aktiv innsamling av nye arkiv og tillegg til tidlegare inntokne arkiv, som vi visste var å finne. I 2019 er det registrert 4 nye arkiv samt 7 tillegg til eldre arkiv. Dette utgjer om lag 4 hyllemeter. Der ikkje innhaldet er spesifisert er det materialet papirarkiv.

OANS 00163	7/2019	Peder Skrinde (foto)
OANS 00164	8/2019	ID-kort 2. verdskrig
OANS 00165	9/2019	O.W. Haug (foto)

Arkiv tillegg 2019

OANS 00040	1/2019	Knut Hol (foto)
OANS 00066	3/2019	Ingeborg Åstrali
OANS 00093	4/2019	U.L. Fram
OANS 00058	5/2019	Marlo Grendehus
OANS 00002	6/2019	Gregor Kummen
OANS 00123	10/2019	Bråtå skilag
OANS 00040	11/2019	Knut Hol (foto)

I tillegg har det dei siste åra kome inn store samlingar av lydband, film og video som ikkje er aksesjonsført ferdig. Det fanst og ein del materiale i tidlegare innkomne arkiv som vi ikkje har hatt full oversikt over.

Dette materialet er no for ein stor del registrert, og resultatet viser så langt 180 lydfestingar i ulike format og 117 filmrullar/video. Det meste her er 8 mm, men og ein del 16 mm film. Lydfestingane har ei avspelingstid på ca 150 timer, og filmmaterialet ca 15 timer. I hovudsak er mykje av materialet lokale opptak, men og ein del frå andre område. Særleg filmmaterialet må vi sjå nærmere på for å få klårare fram innhaldet og reell avspelingstid.

For å lette innsynet og få betre oversyn over materialet har vi registrert nesten alle opptaka i Excel med opplysningar om dei enkelte lyd- og filmfestingane. Her går det fram kva for arkiv dei enkelte lyd og filmfestingane tilhører, kven som har gjort opptaka, emneområde, lengde og nøyaktig datering og plassering i arkivet. Vi har så vidt kome i gang med forsøk på digitalisering av lyd og filmmateriale.

Skjåk kommune har deponert Widerøe sine flyfoto frå 1963 på Fylkesarkivet på Lillehammer som har skanna dei originale negativa. Desse er lagt ut på nettet og Skjåk Historielag og arkivet har gått igjennom registreringane, oppdatert og korrigert informasjonen i dette materialet.

Bevaring og sikring

Arkivet sine samlingar er magasinert i brannsikkert magasin i Skjåk kommunehus. Eigar, Skjåk kommune, er brannvernleiar, arkivar er museet sin brannkontakt. Det er god friskluftventilasjon, digitalt låsesystem og automatisk brannvarsling. Sløkkeutstyr og oppslag om tiltak ved eventuell fare for skade er gjort kjent ved arkivinngangen og i sikringsplan. Tilgangsrutinar er innskjerpa og styrt av Servicetorget i Skjåk kommune. Det føreligg avtalar om evakuéringsplan av arkivmaterialet med Skjåk Energi i tilfelle det vert naudsynt, og plan for arbeidet ved eventuell brann eller fare for vasskadar er gjeldande. Dette er i samarbeid med Skjåk kommune. Sikringsplanen er oppdatert i 2019. Arkivet har nå 72 hyllemeter der 64 hm er brukt. Oppdatering og sikring av dataregistreringar lokalt på maskinene er heile tida rutinemessig gjennomført.

Hausten 2018 la vi ut digital måler av klima (temperatur og Relativ luft-fuktigkeit) i arkivet. Så langt viser målingane at temperaturen ligg mellom 16 og 17.5 grader. Fuktigheita varierer noko i og med at det er friskluftinntak. Gjennomsnittet ligg på ca 30 % RH.

Katalogisering, tilgjengeleghet og digitalisering

160 av 161 arkiv er innlagt i ASTA. Her ligg førebels berre tittelen på arkivet. Arbeidet med å få lagt desse ut på arkivportalen har kome i gang. Dette skjer samstundes med finordning av arkiva og at avtalane er i orden. Fotoarkivet blir fortløpende registrert i Primus. Alle nyare innkomne biletar har vorte digitalisert i høg oppløysing. Arbeidet med digitalisering av eldre biletar i høg oppløysing er i gang. Innlegging av foto i Primus skjer samtidig med korrekturlesing og oppdatering av tidlegare innlagde data. Desse siste er tilgjengelege på Digitalt Museum. Registrering av kyrkjebøkene i Augustus har halde fram. Registreringar vert innsendt for utlegging i Digitalarkivet.

Avdeling 5B. Opplandsarkivet Dombås

Avdelinga forvaltar arkiv- og fotomateriale frå Lesja og Dovre. I 2019 kom det inn 20 nye arkiv og tillegg til 9 eldre arkiv. Dei nye arkiva er stort sett ordna og registrert i arkivet. Det vart publisert 22 nye arkiv på Arkivportalen i 2019.

Nye arkiv som har kome inn i 2019:

OAND A-0148	Budsjord
OAND A-0168	Lesja bygdebokarkiv
OAND A-0215	Lesja skogeierlag
OAND A-0216	Dovreskogen Loge No. 998
OAND A-0217	Barneloge Rydda No. 646
OAND A-0218	Barneloge Skogheimen No. 1320
OAND A-0219	Barnelogene i Gudbrandsdalen
OAND A-0220	Dovre edruskapsnemnd
OAND A-0221	Ilka treskelag
OAND A-0222	Brennhaugen husmorlag
OAND A-0223	Sangkoret Fjell-ljom
OAND A-0224	Dovrestein
OAND A-0225	Samling Aud Gunnarsrud
OAND A-0226	Dombås fjellskole
OAND A-0228	Villreinutvalget, Ottadalsområdet
OAND A-0229	Dombås bygningsarbeiderforbund
OAND A-0230	Dombås Turisthotell
OAND A-0231	Dovre skiskyterlag
OAND A-0232	Solveig Hjellhågårn

Tillegg til eldre arkiv i 2019:

OAND A-0006	Dovre historielag
OAND A-0030	Dovre spelmannslag
OAND A-0033	Per Berg
OAND A-0044	Dombås idrettslag
OAND A-0095	Lesja prestegard
OAND A-0127	Dovre samfunnshus
OAND A-0131	Dovre bygdekvinnelag
OAND A-0133	Grimsdalsprosjektet
OAND A-0182	Lesjaskog misjonsforening

Til saman utgjer det nye materialet som har kome inn om lag 4,7 hyllemeter.

I 2019 var det registrert ein tilvekst på knapt 400 bilete som vart digitalisert. I tillegg er det ei rekke bilete som har kome inn i samband med registrering av gamle buer. Desse er ikkje talte opp og vil bli registrert i 2020, etter at hovudprosjektet er avslutta.

Det vart tidleg på året utvikla ei løysing for intern bruk for å søkje i dei gamle legitimasjonskorta frå krigen (1941-45) som vart digitalisert og registrert i 2017; i alt om lag 5000 kort for Lesja og Dovre.

Tidleg på året fekk arkivet tilgang til registreringsskjema frå SEFRÅK-registreringane som vart gjort i Dovre kring 1980. Alle skjema vart skanna og bileta avfotografert. Materialet vart så gjort tilgjengeleg og søkbart på nettsida til Dovre historielag (www.dovrehistorielag.no/sefrak).

Avdeling 5C Opplandsarkivet Vågå

Gjennom året har vi fått inn mange nye arkiv av ulik storleik. Vi har og fått inn ei mengd tillegg til eksisterande arkiv. Også i år har vi hatt auke i besøkstalet. Dette tyder på at vi blir stadig betre kjent, og at folk set pris på tilbodet. Besøkstalet var svært godt på vinteren, våren og seinhausten, og tilsvarande roleg på sommar og tidleg haust.

Ein del av dei besøkande er faste lesesalsgjestar som arbeider med slektsforskinsprosjekt. I tillegg er mange ute etter kjelder i arkiva eller på jakt etter særskilte opplysningar som vi kan hjelpe dei med. Nokon tek også kontakt per e-post eller telefon.

Nye arkiv/tillegg som har kome inn i 2019:

OANV 00447 Nerset, sore 103/7
OANV 00452 Rikard Odnes
OANV 00448 Nordigard Sunde 141/1
OANV 00351 Vågå musikkforening
OANV 00449 Flatningen
OANV 00259 Skogbygda sanitetsforening
OANV 00450 Eirik Haugen
OANV 00077 Kaspar Øvstedal
OANV 00451 Kåre Åsen
OANV 00453 Ola Magne Svare
OANV 00454 Kjell Andersen
OANV 00105 Sjårdalen samfunnshus
OANV 00458 Sjårdalen kvinnelag
OANV 00438 Sandneshagen, søndre 88/2
OANV Gudbrandsdal bridgekrets
OANV 00461 Torgrim Hegdal
OANV Jan Visdal
OANV Leif Løchen
OANV 00460 Sel Landhandleri

I tillegg til dette har vi overteke arkivet etter Ottadalsradioen. Dette er;

440 stk. Kassettar
43 stk. EP
110 stk. DAT
145 stk. CD
370 stk. Spoleband
1200 stk. Minidisk
2100 stk. VHS

Fotosamlingar frå:

Leif Løchen

Vi er endeleg i gang med skanning av biletene. I haust vart det sett ned ei gruppe med friviljuge. Frå 1.10. til 31.12.19 vart det skanna ca. 1500 biletene. Dette er ein veldig god start, sidan biletene ikkje har vore prioritert i Vågå før nå.

Avdeling 5D Folkemusikkarkivet for Nord-Gudbrandsdalen

I samlinga vår har vi papirmateriale, film, musikk og bøker. Vi har ca. 30.000 lydspor

Samlinga etter Leif Løchen er stor, og av stor betydning for heile austlandet. Her er det alt frå instrument, noter, biletene, instrumentregistreringar, bøker m.m.

I 2019 er det gjort film og lydopptak av:

- Gudbrandsdalskappleiken i Lom
- Eksamenskonsert, Ingebjørg Hammerdalen
- Intervju med Bjørn Odde

- Lanskappleik
- Nygaard i 100
- Miljøkveld på Tessand
- Gudbrandsdal museumsspelmenn
- Minnekonsert etter Øyvind Skogum
- Folkemusikk treffen
- Intervju med Ola Odnes

Dette er til saman ca. 25 timer opptak.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Ringebu Stavkirkeutstilling er knytt til Ringebu Prestegard og Ringebu Stavkyrkje. Utstillinga skal syne og formidle kyrkjerommet som heilagt rom og samlingsstad. Formidlinga skjer med gjenstandar, tekst og film. Avdelinga forvaltar og formidlar dei gjenstandane som er lånte inn frå KHM og frå private i basisutstillinga. Innlånsavtala med KHM vart fornya i 2019.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Gudbrandsdal Krigsminnesamling på Kvam er ei samling der krigshandlingane i aprildagane 1940 og okkupasjonsåra blir formidla gjennom gjenstandar og tekst.

GM i samarbeid med Stiftinga Gudbrandsdal Krigsminnesamling forvaltar gjenstandar som er gjevne som gåve frå privatpersonar og institusjonar/firma, innlånt frå FM, Lillehammer museum – Maihaugen, eller innlånt/deponert frå privatpersonar. Samlinga har også dokumentert hendingane gjennom eit stort fotoarkiv. Samlinga har og ei boksamling og eit lokalarkiv. Boksamlinga og arkivet er no registrert lokalt.

Fotoarkivet er digitalisert, lagt inn i Primus foto og lagt ut på Digitalt Museum. Gjenstandsregistreringa er gjort der det juridiske er avklara, sjølv om ein manglar nokre avtalar. Gjennom arbeidet med revitaliseringa har det kome inn ein del gjenstandar, desse er det aksjon på, men dei er ikkje registrert. Arbeidet med denne restansen vil starte opp i 2020. Her vil ein og engasjere veneforeininga.

Avdeling 9. Bygningsvernrådgjevar

Vi har rutinar for digital lagring av innsamla foto og dokumentasjon. Dokument som kan/skal brukast av fleire blir lagra på fellesområdet, slik som vedlikehaldsplanar for bygdetuna. Desse blir brukt gjennom året for oppdatering, oppfylging av status og vidare prioritering.

Avdeling 10. Norsk fjellmuseum

Som ein del av samarbeidsavtalen med Kulturhistorisk museum og Oppland fylkeskommune har Norsk fjellmuseum ansvar for mellombels oppbevaring av arkeologiske funn frå breane. I 2018 vart det funne fleire hundre gjenstandar i samband med dei brearkeologiske undersøkingane. Det er ein del arbeid knytt til oppbevaring og registrering av desse. Ein ny avtale med KHM er inngått for dei 53 nye gjenstandane som er innlånt til den nye hovudutstillinga BERGTATT. I eit eige prosjekt med støtte frå Norsk Kulturråd og i samarbeid med DNT, har vi i 2018 avslutte prosjektet med å digitalisere og gjere tilgjengeleg fotosamlinga frå DNT. Arbeidet heldt fram i 2019 utanom dette prosjektet.

SAMLINGSFORVALTNING, GJENSTANDAR

Samlingsarbeidet generelt

Avtaler og aksesjonskvitteringer

Avtaler og aksesjonskvitteringer frå 2014-2018 vart kopla til Primusregistreingane samt arkivert på museet sitt Fellesområde for Jutulheimen. Avtaler frå Otta BVS og Gudbrandsdal krigsminnesamling er mottekne til skanning og vert av samlingsansvarleg lagt inn i Primus og på museet sitt Fellesområde i 2020. Avtaler frå Norsk Fjellmuseum vert også lagt inn 2020 i samband med samlingsrevisjonen.

Magasinsjekk

Samlingsansvarleg har utført magasinsjekk på Jutulheimen, Lesja, Otta BVS, Gudbrandsdal krigsminnesamling og Norsk Fjellmuseum. Det var ingen merknader til Jutulheimen, Otta BVS, Norsk Fjellmuseum.

Ved Lesja BM vart det avdekka ein del manglar som må utbetraast før magasina er klare for vidare bruk og inntak av ny gjenstandar. Eit notat som beskriv dette nærmare vart levert avdelingsleiar og direktør oktober 2019. Sjå også under Lesja BM for dette.

Ved Gudbrandsdal krigsminnesamling var det særlig utilstrekkelege plass- og lagringsforhold samt klimaet som kravde tiltak. Som strakstiltak mot for høge fuktverdiar vart det kjøpt inn og montert varmepanel. Eit notat vart levert avdelingsleiar og direktør des. 2019. Sjå også under Gudbrandsdal Krigsminnesamling.

Samlingsundersøking

I samband med magasinsjekken vart nivået på samlingsstandarden ved Lesja BM og Gudbrandsdal Krigsminnesamling undersøkt jf. ICCROM's/UNESCO's spørjeliste for førebyggande konservering for magasinerte samlingar.

Oppfølging av registreringsarbeidet

Samlingsansvarleg har fylgt opp registreringsarbeidet ved Lom BM, Fjell, Otta BVS, Jutul, Lesja BM, Gudbrandsdal krigsminnesamling.

Det vart gjeven eiga opplæring for Lesja og Jutulheimen i ny prosedyre for aksesjonsføring og innlegging av avtaler i Primus. Fellesmøte for alle avdelingar med gjennomgang av same arbeidsområde vart halde i oktober. Notat med prosedyrebeskriving vart utarbeidd og sendt dei tilsette.

Samlingsrevisjon, Fjellmuseet

Revisjonen starta april 2019. Det vert føreteke revisjon av heile gjenstandssamlinga, tilknytt data i Primus samt av alle avtaler. I tillegg ferdigstilles registrering av restansar og tilbakelevering av innlån. Revisjonen blir avslutta 2020 med ein revisjonsrapport.

Vegleiingar

Samlingsansvarleg har utarbeidd fylgjande vegleiingar for tilsette:

- Førebygging av insektangrep
- Eigenkontrollskjema for sjekk av intervall for reingjering og førebyggjande tiltak
- Aksesjonsføring og avtaleinngåing

Klimakontroller av arkiv og gjenstandsmagasin

Det har vore utført klimakontroller med avlesing av klimaloggar ved Lesja BM, Lom BM, Fjellmuseet, Gudbrandsdal Krigsminnesamling, Midtdalsarkivet og Jutulheimen.

I dei nybygde magasina for foto og tekstil på Lesja BM vart det 2016 og 2017 registrert for låge verdiar på den relative fuktigheita. Samlingsansvarleg anbefalte difor å stenge friskluftinntaket i fotomagasinet og observere verkandane over eitt år. Tiltaket vart ikkje gjennomført, slik at verdiane er uendra for 2019.

Magasin Ullinsvin

Bygging av magasin på Ullinsvin på brutto 330 kvadratmeter er ferdigstilt i løpet av 2019. Det er Vågå Historielag som er byggherre for dette bygget. I samråd mellom Historielaget, museet og samlingsavdelinga ved Maihaugen er det prosjektet og kjøpt inn rullereolar til magasinet. Desse vart også ferdig montert før jul 2019. Reolane utgjer til saman om lag 2300 hyllemeter med fleksible hyllesystem som vil være godt eigna til oppbevaring både av gjenstander og arkiv. Lillehammer Museum har etter anbefaling frå samlingsansvleg hos oss også vore delaktig i

prosess omkring val av ventilasjon og fyringssystem, og vi meiner å ha funne fram til gode og kostnadseffektive løysingar både med tanke på investering og drift. Magasinet vil utgjera ein stor ressurs for Gudbrandsdalsmusea, og vi gler oss til å sikre samlingene våre betre i eit nytt og moderne magasinbygg tilpassa vårt formål og format.

Samlingsarbeid. Tiltak ved avdelingane

Avd. 1 b. Otta bergverkssenter

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg. + ureg.)	368
Tilvekst totalt	112
Registerte objekt totalt	225
Registrert 2019	59
Publiserte totalt	223
Publisert 2019	55
Upubliserte registrerte objekt	1
Uregistrete	143

Kva er gjort i 2019

Det er 2019 registrert 59 objektnummer i primus. Det er i alt registrert 225 objektnumre/objekt i primus. Tilveksten av ny objekt har vore på 112, av dette 105 overdrege frå KHM i 2018 samt 7 nyinnsamla.

- 143 objekt manglar registrering i Primus, men er listeført i anna program. Restansen inneholder bl.a. 19 objekt frå Otta Apotek, 12 objekt knytt til bergverk og 7 nyinnsamla objekt. I tillegg skal kanskje 120 objekt frå Bårstad Mølle omregistrerast.
- Magasinsjekk utført av samlingsansvarleg. Ingen merknader
- Klimakontroll utført

Avd. 2a. Lom bygdamuseum, Presthaugen

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg. + ureg.) 03.12.2019:	2218
Tilvekst total	0
Registerte objekt totalt	1404
Registrert 2019	2
Revidering av ufullstendige reg.	305 ¹
Publiserte totalt	230
Publisert 2019	13
Upubliserte registrerte objekt	1174
Uregistrerte/ikkje dataregistrerte	814

Kva er gjort i 2019

- Det vart registrert 2 objektnumre/objekt i primus, 305/399 har fått opplysningar oppdatert. Det er i alt registrert 1404 objektnumre/1507 objekt i primus
- Reparasjonar av 5 skadde gjenstandar er ferdigstilt. Reparasjonane gjaldt møblement til bruk i museet si skolestove. Det har ikkje vore ytterligare aktivitet i samlingsarbeidet, da samlingsansvarlig har vore oppteken med revisjon av samlinga ved Norsk Fjellsenter

¹ Allereie registrerte objekt der registreringene har vorte oppdatert, fotografert og liknande.

- Magasina vart reingjort etter forskriftene.
- Klimakontrollar utførte

Avd. 2b. Lom stavkyrkjesenter

- Senteret er i sikringsplan 2017-2022 foreslått stengt inntil tiltak for betre sikring mot tjuveri er gjennomført. Tiltaka gjeld nye montrealarmar og tilsetting av eige vaktpersonale. Tiltaka vart etter råd frå direktøren ikkje gjennomførte
- Samlingsansvarleg har fornøya fuktregulerande middel i alle montre.
- Avtale om innlån frå KHM forfell 29.02.2021 og må fornyast seinast 3 månader før forfall, des. 2020.

Avd 3a. Lesja bygdemuseum

Samlingsarbeid

Totalbehaldninga av gjenstandar (reg. + ureg.)	Rapport ikkje levert
Tilvekst totalt (siste tal er frå 2017)	Rapport ikkje levert
Registerte objekt totalt	2792 ²
Registrert 2019	57
Revidering av ufullstendige reg.	142
Publiserte total	2438 ³
Publisert 2019	3
Upubliserte registrerte objekt	354
Uregistrerte/ikke dataregistrerte	15

Kva er gjort 2019.

- Det vart registrert 57 objektnumre/objekt i primus. 142/179 objektnumre/objekt har fått oppdaterte opplysningar. I alt er det registrert 2792 objektnumre /3562 objekt i primus.
- Utlån av rekkestad til KHM i Trondheim vart for siste gong forlenga med 1 år.
- Avdelingsleiar vart av samlingsansvarleg gjeven grunnleggande opplæring i samlingsforvaltning med vekt på registrering i Primus og avtaleinngåing.
- Oktober 2019 gjennomførte samlingsansvarleg saman med avdelingsleiar en grundig magasinsjekk. Sjekken inkluderte synfaring, fotodokumentasjon samt gjennomgang av 100 sjekkpunkt frå spørjeliste utarbeidd av UNESCO. Notat som oppsummerte resultata vart utarbeidd av samlingsansvarleg og sendt direktør Øystein Rudi og avdelingsleiar. Notatet peikte på behov og manglar som må utbetra før magasinet er klar for vidare bruk og inntak av ny gjenstandar.
- Magasinorden. Årlig rengjering på magasin er ikkje gjennomført.
- I dei nybygde magasina for foto og tekstil på Lesja BM vart det 2016, 2017 registrert for låge verdiar på den relative fuktigheta. Samlingsansvarleg Søren Hald anbefalte derfor å stenge friskluftintaket i fotomagasinet og observere verknadane over eitt år. Anbefalte tiltak vart ikkje gjennomførte, slik at klimaet ikkje har vist endringar frå 2017.

Avd. 3b Einbustugu

Samlingsarbeid

Totalbehaldninga av gjenstandar (reg. + ureg.)	556
Tilvekst totalt	0
Registerte objekt totalt	0

² 3562 treff

³ 3158 treff

Registrert 2019	0
Publiserte totalt	0
Publisert 2019	0
Upubliserte registrerte objekt	0
Uregistrerte/registrert i alt. program/ikkje Primusregistrerte	556

Kva er gjort i 2019

Registrering av objekt i Einbustugu er ikkje gjennomført i 2019.

Avd. 4. Jutulheimen bygdamuseum

Samlingsarbeid

Totalbehandlinga av gjenstandar (reg. + ureg.)	3823
Tilvekst totalt	215
Registerte objekt totalt	3795
Registrert 2019	200
Publiserte totalt	2605
Publisert 2019	136
Upubliserte registrerte objekt	1183
Uregistrerte/ikkje dataregistrerte	35

Kva er gjort i 2019

- Det vart registrert 200/215 objektnumre/objekt i Primus. I alt er det registrert 3795/5039 objektnumre/objekt i Primus. Tilveksten for 2019 er på 215 objektnumre/objekt samt 5 kassar med eit uspesifisert tal på tekstilar; anslagsvis 200 stk.
- Avtaler og aksesjonskvitteringer frå 2014-2018 er skanna og kopla til registreringar i Primus samt arkivert på museet sitt Fellesområde.
- Årleg magasinreingjering vart utført i juni.
- Registrator og avdelingsleiar fekk levert eigenkontrollskjema for reinhaldsrutinar og førebyggande tiltak mot skadedyr.
- Innlegging av gjenstandsfoto frå 2018 og 2019 i Primuskatalogen vart ikkje gjennomført.

Avd. 6. Ringebu stavkirkeutstilling, Ringebu Prestegard

- Samlingsansvarlig har fornya fuktregulerande middel i alle montre, lagt inn fuktmålar, lagt på UV-film for beskyttelse mod ultrafiolett ljós.
- Avtale om innlån frå KHM vart fornya med verknad frå 05.12.18 og gjeldande til 02.12.2023.

Avd. 7. Gudbrandsdal krigsmindesamling

Samlingsarbeid

Totalbeholdninga av gjenstandar (reg. + ureg.)	728
Tilvekst totalt	4
Registerte objekt totalt	378
Registrert 2019	67
Publiserte totalt	321
Publisert 2019	54
Upubliserte registrerte objekt	57
Uregistrerte/ikkje dataregistrerte	350

Kva er gjort i 2019

Det vart registrert 67 objektnumre/objekt i Primus. I alt er 378 objektnumre/457 objekt registrert i Primus. Tilvekst på 4 objekt.

- Eldre og nyare avtaler og aksesjonskvitteringer vart overført til samlingsansvarlig for arkivering og innlegging i Primus 2020
- Fornying av gáve- og innlánsavtaler er fortsatt ikkje fullført. Inga framdrift i 2019⁴. Avdelingsleiar skal vinter 2020 be eigarstyret om å avgjere kva som skal gjerast med gjenstandar som manglar underskrift frå gjevar/deponent. Avtalene var opphaveleg sendt ut til gjevarar og utlánarar for revidering allereie 2015. Siste innleveringsfrist var januar 2016
- Aksesjonsføring av ny objekt levert av venneforeining vart ikkje fullført 2019. Held fram 2020
- Ferdigregistrering av samlinga er forventa sluttført tidlegast 2020
- Årlig magasinreingjering ikkje gjennomført. Nålefilt på golva vert 2020 fjerna og erstatta med tregolv
- Viktig sikring av bakutgang og vindauge vart ikkje gjennomført pga. manglande bevillingar på kr. 10.000
- Magasinsjekk vart gjennomført des. 2019 i samarbeid med samlingsansvarleg. Sjekken inkluderte synfaring, fotodokumentasjon samt gjennomgang av 100 sjekkpunkt frå spørjeliste utarbeidd av UNESCO. Notat som oppsummerte resultata vart utarbeidd av samlingsansvarleg og sendt direktør Øystein Rudi og avdelingsleiar. Notatet peikte på plass-, oppbevaringsforholda og klimaet som utilstrekkelige for bra oppbevaring.
- Klimakontroller utført. Som strakstiltak mot for høge fuktverdiar vart det i desember montert et varmepanel.

Avd. 10. Norsk fjellmuseum/Norsk Fjellsenter

Samlingsarbeid

Totalbehaldninga av gjenstandar (reg. + ureg.)	780
Tilvekst totalt	54
Registerte objekt totalt:	612
Registrert 2019	117
Revidering av ufullstendige reg.	593
Publiserte. Total	357
Publisert 2019	44
Upubliserte registrerte objekt:	255
Uregistrerte/ikke dataregistrerte:	168

Kva er gjort i 2019

Det er 2019 registrert 117 objektnummer/223 objekt. 593 objektnummer/836 objekt har fått oppdatert opplysningar. Tilvekst på 54 objektnumre. I alt er det registrert 612 objektnummer/855 objekt.

- Registrering av gjenstandar i ny hovudutstilling, Bergtatt, er fullført
- Innlánsavtaler for objekt til Bergtatt er inngått for KHM. Avtaler for DNT manglar. Blir fullført 2020 når revisjon av hele samlinga er avslutta
- Primusregistrering av DNT si fotosamling er fullført
- Registrering av den ordinære samlinga vert vidareført og avslutta 2020
- Revisjon av den ordinære samlinga & Primus blir vidareført og avslutta i 2020
- Årlig magasinreingjering gjennomført
- Klimakontrollar utført

⁴ Avtalene var sendt ut til gjevarar og utlánarar for revidering allereie 2015. Siste innleveringsfrist var januar 2016. Slik underteikna har fått opplyst kan forseinkinga muligvis skuldast divergerande syn på avtalefornyinga i GK

SIKRING

Revisjon av framdriftsplanar for brannsikring

Revisjon er utført av samlingsansvarlig/verneombod i samarbeid med avdelingsleder for Lom BM, Otta Bergverkssenter og Gudbrandsdal Krigsminnesamling. Revisjon for arkiva i Skjåk og på Dovre samt Lesja BM vert utført primo 2020.

Sikringsplan 2017-2022

Sikringsplan 2017-2022 vart godkjent av styret 2017.

Museet har 2019 ikkje fått på plass ekstern finansiering for planens tiltak, slik ein stor del av desse ikkje har vorte gjennomført i samsvar med tiltaksplan. Museumsadministrasjonen sendte 2018 inn søknad til Norsk Kulturråd utan å ha innhenta tilbod frå utstyrleverandører slik at dei anslegne kostnader ikkje var dokumenterte. Søknaden vart ikkje imøtekomen.

Kategoriar i sikringsplanen:

- A. Administrative tiltak
- B. Små tiltak – inntil kr. 50.000
- C. Mellomstore tiltak – kr. 50.000 – 200.000
- D. Store tiltak – over kr. 200.000

Framdrift

Alle tiltak med frist 2017-2019. Alle avdelingar

Frist	Tiltak kategori A	Tiltak kategori B	Tiltak kategori C	Tiltak kategori D
2017	1 av 4 tiltak gjennomført	7 av 14 tiltak gjennomført	Ingen tiltak	Ingen tiltak
2018	1 av 2 tiltak delvis gjennomført	3 av 10 tiltak gjennomført	1 av 4 tiltak gjennomført	0 av 2 tiltak gjennomført
2019	Ingen tiltak	2 av 4 tiltak gjennomført	0 av 5 tiltak gjennomført	0 av 2 tiltak gjennomført

Kategori A.

Tiltaka er her stort sett kostnadsfrie, og 3 av 6 tiltak må sjåast på som særleg viktige for at heilt grunnleggande element i sikringsarbeidet blir implementert:

- Etablering av internt sikringsutval, frist 2017
- Etablering av funksjon som sikkerhetskoordinator, frist 2017
- Etablering av rutinar Del 1 – fellesdel pkt. 6.1 – 6.19: delvis gjennomført, frist 2018

Framdrift. Tiltak i høgste risikosone med frist 2017-2019. Alle avdelingar

Frist	Tiltak kategori A	Tiltak kategori B	Tiltak kategori C	Tiltak kategori D
2017	1 av 4 tiltak gjennomført	1 av 6 tiltak gjennomført	Ingen tiltak	Ingen tiltak

Frist	Tiltak kategori A	Tiltak kategori B	Tiltak kategori C	Tiltak kategori D
2018	1 av 2 tiltak delvis gjennomført	0 av 2 tiltak gjennomført	1 av 4 tiltak gjennomført	0 av 2 tiltak gjennomført
2019	Ingen tiltak i høyeste risikosone			

3 Forsking, dokumentasjon

Arkivavdelingene er viktige ressursar for kunnskapsinnhenting i lokalsamfunna. Dette gjeld på alle nivå, frå arbeid med bygdebøker og ulike historiske dokumentasjonsprosjekt til studentarbeid og forskingsrelatert arbeid i regi av ulike fagmiljø. Med mange avdelinger og omfattande løpende oppgaver blir det små ressursar til å stå for eigne forskningsprosjekt.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Det vert lita tid til forsking som ein del av vårt arbeid. Det vert mest arbeid av mindre omfang med tanke på lokale skrifter og tilrettelegging for andre som ynskjer bruk av vårt materiale.

Arkivaren har arbeidd med nokre mindre artiklar til lokalhistoriske tidskrift der arkivmateriale er nytta.

Avdeling 5C. Opplandsarkivet i Vågå

Gjennom året kjem det forskarar til både folkemusikkarkivet og Opplandsarkivet, Vågå. Mange skal også skrive bøker/artiklar.

Avd 9. Bygningsvernrådgjevar

Har arbeidd med innsamling og dokumentasjon av eldre materialbruk, byggeskikk og tradisjonar gjennom heile året. Det er gjort ein del utprøving av teknikkar i praksis, jf. maling og bruk av leire og kalk til muring.

4 Formidling og målgrupper

Generelt har det vore eit aktivt formidlingsår med samla 77 400 (71 235) besøkande, 26 % (13) av dei har betalt billett, av desse 13978 til Norsk Fjellsenter (dvs. ikkje noko til GM). 1 249 (1435) er skulebesøk, tilsv. 2 % av samla besøk, som i fjor.

Besøket ved dei ulike avdelingane i Gudbrandsdalsmusea fordeler seg slik:

<i>Friluftsmusea i Lom , Vågå og Lesja</i>	13 324
<i>Kyrkje, kyrkjeutstillingar i Lom, Lesja og Ringebu</i>	20 749
<i>Spesialutstillingar, inkl. Norsk Fjellmuseum</i>	37 525
<i>Opplandsarkivet samla</i>	1 273
<i>Annan fagleg arbeid</i>	4 529
Sum	77 400

Publisering, foredrag, arrangement, utstillingar og seminar i 2019

Gudbrandsdalsmusea er aktive både lokalt, regionalt og nasjonalt med deltagning i ei rekke utoverretta aktivitetar. Det finst eigen rapport på denne delen av verksemda, og oppsummeringsvis er aktiviteten i 2019 slik (2018 i parantes)

Publisering av artiklar	4	(4)
Foredrag	25	(15)
Nye utstillinger	8	(8)
Opplegg for skuleklasser	35	(20)
Medvirkning arrangmenet	64	(56)
Seminardeltaking	16	(34)

Gudbrandsdalsseminaret vart som vanleg ein veldig god møteplass for alle lokalhistorisk interesserte i Gudbrandsdalen.

Marknadsføring

Gudbrandsdalsmusea nyttar sosiale medier aktivt i formidling og kommunikasjon med publikum. Det er publisert ei rekke innlegg i 2019 med fagleg vinkling, både foto og tekst. Desse vart tekne godt imot blant følgjarane våre. Dei tilsette nyttar FB dagleg og formatet egnar seg for drypp frå samlingane. Heimesida vert nytta til publikasjon av korte artiklar og nyhende.

Gjennom felles profilering skaper vi merksemrd rundt Gudbrandsdalsmusea, og knyter avdelingane tettare sammen. Museets visuelle uttrykk har etablert seg og gjev ein meir heilskapleg kommunikasjon med publikum. I år vart det sett opp tavler med informasjon på fleire av avdelingane, noko som underbyggjer merkevaren.

Museet nyttar Digitalt museum (foto og gjenstandar) i formidlinga og kommunikasjon med publikum. Vi mottek jamnleg førespurnader om gjenstandar og foto gjennom Digitalt museum, og publikum nyttar sida aktivt til å søkje

informasjon.

Avdeling 1b. Otta bergverksenter

Otta bergverkssenter er ei "sjølvvinstruerande" utstilling, og ho er open for publikum året rundt i opningstidene til Sel bibliotek. Det er ope areal slik at besøkjande på biblioteket og kan ha glede av utstillingane.

Målgruppene her er både besøkjande, turistar, lokalbefolking, skuleelevar, studentar og spesielt interesserte. Det har i år vore fleire omvisingsoppdrag på Otta bergverkssenter, Sagflaten og Rustgruvene.

Gudbrandsdalsmusea og Sel kommune var i 2019 vertsskap for det nasjonale bergverksseminaret arrangert av Norsk Bergberksmuseum, Kongsberg. Nærare 40 fagfolk frå ulike museum i landet var til stades. Den andre dagen i seminaret vart halde på det gamle saghuset for kleberstein på Sagflaten.

Vi har også hatt formidlingsoppdrag for klassar ved Lesja og Lesjaskog skular i Gruvlia og på Lesjaverk.

Avdeling 2. Lom bygdamuseum og Lom stavkyrkjesenter

Friluftsmuseet i Presthaugen er ope for publikum heile året, og det erbemanna kvar dag frå 31. juni til 14 august.

Besøkstala var gode, og attendemeldingane frå publikum i all hovudsak positive. Det blei arrangert aktivitetar kvar onsdag i perioden, der friviljuge organisasjonar sto for underhaldning og aktivitetar. Samarbeidet med dei friviljuge organisasjonane fungerte særskilt godt.

Tunvertane var nye for året, og dei fungerte godt i jobben. I hovudsak var dei på jobb samstundes. Det var sal av kaffi og kaker på onsdagsaktivitetane, og tunvertane sto for serveringa.

Utstillinga «Akantus – frå plante til treskurd i Ottadalen» sto i stallen i Presthaugen heile sesongen. Utstillinga hadde kring 400 besøkande, dei fleste betalande. Fin omtale i lokalavisa Fjuken var nok til god hjelp. I samband med utstillinga arrangerte vi foredrag om to aktuelle treskjerarar. Oppmøtet var ikkje så stort på foredraga.

Frå utstillinga «Akantus – frå plante til treskurd i Ottadalen

Skuleformidling: Også i år hadde vi besøk av 4/5. trinn frå Loar skule, som deltok i både setting og opptaking av poteter. Tilbakemeldingane var gode. 1. trinn var på besøk og fekk lære om vatning. Vi hadde også ei klasse frå ungdomsskulen med ei runde der tema var byggeskikk. Tradisjonen tru sto også ungdomsskulen sitt bondebryllaup i Presthaugen med fleire hundre besøkande. Som i fjor hadde vi besøk av hønene frå barnehagen, og også to sauere. Desse vart mata av tunvertane kvar dag til fast tid, noko som trakk ein del publikum.

Etter eit opphald i fjar, arrangerte vi igjen julemarknaden «Jul i Presthaugen». Arrangementet var vellukka, med mange utstillerar og kring 200 besøkande. Været var og på vår side.

Gudbrandsdalsmusea hadde eige arrangement med barneaktivitetar, mellom anna rulling av bivoksljos, laging av julepynt og snekring av fuglebrett. Lom Skulekorps sto for sal av julegraut i Glømsdalstugu, og fekk og inntektene av dette. Andre friviljuge organisasjonar hadde og sal av eigne produkt.

Frå arrangementet «Jul i Presthaugen»

I samband med Lomsfest hadde vi eit nært samarbeide med Lom Heimbygdsdag, der dei tok seg av sal av kaffi og kaker. I tillegg hadde vi rebusløype i samarbeide med Norsk Fjellsenter. Rebusløypa er ei vidareutvikling av Rådyrtrakket, og vil bli ein fast del av tilbodet i Presthaugen. Handverkar Nils Teigen har vore ein god støttespelar også denne sesongen.

Sumaraktivitetane vart i hovudsak marknadsført via sosiale media, men og med plakatar og presseomtale i mellom anna SommarFjuken og Lomsguiden.

Sist på året hadde vi besøk av ein tysk middelalderarkeolog med interesse for pluggar og hårstrå i tømmerveggar, noko det er mykje av i Storstabburet. Pressa var til stades, noko som resulterte i omtale i både radio og TV, både lokalt og nasjonalt.

Avdeling 3 Lesja bygdemuseum

Lesja bygdemuseum har drive aktiv formidling i heile 2019. Museet har no aktivitet heile året, med «Kveldsseto» haust, vinter og vår og ein aktiv sommarsesong. Besøkstala for 2019 var på same nivå som dei siste åra; med ein liten nedgang på bygdetunet og ein bra oppgang i Lesja kyrkje. Både før og etter sommarsesongen var det ein god del bubilturistar, særleg tyske og nederlandske. Vi såg i 2019 eit større mangfold i nasjonalitetar som besøker museet. Auka er særleg blant italienske, spanske og franske turistar.

Lesja bygdemuseum har eit innholdsrikt sommarprogram med aktivitetar heile sommaren. Lesja Bygdekvinnelag sørger for tradisjonsbakst i eldhuset og Husflidslaget i Lesja syner fram ulikt handarbeid og tradisjonshandverk, samt har ansvaret for barneaktivitetar kvar onsdag i skuleferien. Venneforeininga arrangerer historietime med ulike historiske tema kvar laurdag gjennom sesongen.

Arrangement

Marknadsdagen under Markens Grøde Lesja er eit årleg arrangement der ulike produsentar, lag og enkeltpersonar i Lesja er med for å syne fram dei ulike tilboda vi har i bygda. I år vart marknadsdagen arrangert 20.juli.

Marknadsdagen er ein populær møteplass for lokale bebruarar, turistar og fråflytta lesjingar. Besøkstalet var i 2019 dessverre noko lågare enn dei siste åra, med vel 650 besøkande. Temaet for Markens Grøde 2019 var korn, og det vart i samband med dette lage ei miniatstilling om korn i Kornmagasinet. Under Marknadsdagen var det ulike aktivitetar for store og små. Nytt av året var rebusløp for ungar.

17. september fekk vi storfint besøk på Lesja bygdemuseum, då Kronprinsparet med følgje var på sin årlege fylkestur. I 2019 var denne lagt til dei seks kommunane i Nord-Gudbrandsdalen, og i Lesja vart besøket lagt til Lesja bygdemuseum og Lesja Kyrkje.

Tema for besøket i Lesja var friviljugheit, og det var i tillegg fokus på barne- og ungdomsmedverknad. Kronprinsparet fekk sjå, og delta på litt dugnadsarbeid og friviljug aktivitet på bygdetunet, og dei avslutta med eit besøk i kyrkja.

Trass kaldt og hustrig vær, vart det ein vellukka dag, og biletet av Kronprinsparet i arbeidsklede og i full gang med vedbæring på Bygdemuseet vart sendt på fjernsyn i beste sendetid. Frida Gangsås Hole, som sommaren 2019 hadde sin første sesong som guide ved Lesja Bygdemuseum, gjennomførte ei flott omvising med Kronprinsen i kyrkja. Om lag 400 store og små møtte fram på tunet denne dagen.

Jul på tunet gjekk i 2019 av stabelen 30. november. Dette arrangementet har etablert seg som eitt av dei to store gjennom året, saman med Marknadsdagen under Markens Grøde. Arrangementet er eit populært tilbod blant lokalbefolking og i tillegg mange fritidsbebruarar. Jul på tunet er i si heilheit arrangert av museet, men ei skuleklasse og nokre av dei friviljuge laga, bidreg med ulike aktivitetar. I tillegg til salsboder og aktivitetar i husa, var det tilbod om køyring med hest og slede, to nissegutar delte ut godteposar, og det var demonstrasjon av både smiing og slakting av gris.

Grunna Kronprinsparets besøk vart det ikkje gjennomført Natt på museet i 2019, då dette var planlagt å skulle skje berre fire dagar før det kongelege besøket. Dette let seg ikkje kombinere, og arbeidsgruppa for Natt på museet valde difor å ikkje köyre dette arrangementet denne gongen.

Utstillingar

Vinteren 2018-19 var museet så heldige å få deponert 19 av biletvevnadane etter tekstilkunstnaren Rakel Onsum Berg frå Dombås. I deponiavtala er det opna for at museet kan stille ut vevnadane, og sommaren 2019 var 9 av verka utstilt i ei eiga utstilling om Rakel O. Berg og hennar virke. Dottera til Rakel, Mette Onsum Berg, stod for opninga av utstillinga. Vi vil for sommaren 2020 lage ei ny utstilling over same leid, men med nokre av dei andre vevnadane, for å få vist fram fleire av kunstverka.

Lesja Historielag ved Rolf Sørungård laga ei flott utstilling om tømmerfløyting i Gudbrandsdalslågen i samband med at det i 2019 var 50 år sidan siste fløytinga her. Dette vart ei svært godt besøkt utstilling med mange gode attendemeldingar. Utstillinga vil stå oppe og i 2020.

I fargeriet kom det i 2019 på plass straum og montere, og det vart i løpet av sommarsesongen laga ei miniaturstilling av trykklossar og med trykte tekstilar, for betre å vise kva huset har vore brukt til.

Skuleformidling

I samband med det nye valfaget «Levande kulturarv» i ungdomsskulen ved Lesja skule har museet bidrige med omvisning og formidling i utstillingar og på tunet hausten 2019. Det er planar om utvida samarbeid med skulane i Lesja; særleg Lesja skule som ligg i gangavstand til museet.

Målgrupper

Lesja bygdemuseum er ei mangfoldig verksemd, med fokus på fleire ulike målgrupper. Lokalbefolkninga er ei naturleg og viktig målgruppe, men vi rettar oss og mot både nasjonale og internasjonale turistar. Dette søker vi å oppnå gjennom ulike samarbeid og marknadsføring i ulike kanalar. Marknadsføring gjennom Nasjonalparkriket reiseliv er viktig for oss. Museet deltok i april 2019 på Norwegian Travel Workshop (NTW) med Villreinløypa, der vi marknadsførte heile Nord-Gudbrandsdalen generelt og avdelingane våre i Lom og på Lesja spesielt. I forkant av NTW var Lesja bygdemuseum ein av stoppestadane på ein pre-tur tilrettelagt av Mountains of Norway der 14 internasjonale reiselivsoperatørar deltok.

I tillegg er skuleklassar ei viktig og ønskja målgruppe. Dette er noko vi vil jobbe meir med i tida framover.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Så langt som råd prøver vi å få presentert oss sjølve gjennom arrangement, utstillingar og besøk i arkivavdelinga. I samarbeid med lokale lag og organisasjonar, skular, Skjåkheimen og Skjåk folkebibliotek har vi hatt kurs, utstillingar og foredrag. Lag og foreiningar både i Lom og Skjåk har vore interesserte i innslag frå oss.

Årleg kalender (Skjåkkalenderen) og historisk tidsskrift (Kvelds-seto) er ein viktig formidlar og interessenkapar for arbeidet vårt. Besøkande får kjennskap til arbeidet vi utfører og presentert innsamla materiale. Skulesamlinga ved Øygard skule har også dette året vore besøkt av elevgrupper. Denne ligg ikkje som ein del av arkivavdelinga, men vi administrerer samlinga og fungerer som formidlarar. Vi har og kontakt med personar som på friviljug basis brukar delar av vårt materiale i skulesamanheng.

Viktige målgrupper er gjerne dei som etterspør tenester. I vårt område har det i stor grad vore slektsinteresserte, skuleelevar og pensjonistar som ynskjer aktivitet, besøkande utanfrå, og personar som arbeider med bygdebøker, artiklar og forsking.

Dessutan vil vi nemne aktivitetar der vi i samarbeid med andre lag og organisasjonar ynskjer å skape interesse for vårt arbeid og historisk interesse generelt. Lokalavisa Fjuken og GD er viktige formidlings- og samarbeidspartar. Særleg Fjuken nyttar ofte bilete og stoff frå arkivet i sine publikasjonar.

Avdeling 5B: Opplandsarkivet Dombås

Arkivet hadde i samarbeid med Dovre historielag ein open dag på Fredheim der det vart presentert gamle bilete frå samlinga ved arkivet, og der vi fekk inn ein god del ny informasjon om mange bilete.

Samarbeidet med Dovre historielag om registrering av gamle buer i fjellet i Dovre heldt fram i 2019, og i løpet av hausten vart det utgjeve bok med omtale av nær 400 ulike buer og burestar. Arkivleiar på Dombås hadde arbeidet som redaktør av både tekst og bilet i boka.

Skjema frå SEFRAK-registreringane som vart gjort i Dovre kring 1980 vart gjort tilgjengleg på nettsida til Dovre historielag slik at alle kan ha tilgang og sjå kva for bygningar som vart registrert.

Avdelinga har òg i 2019 hatt eit samarbeid med Lesja skulemusikk om Lesja-kalenderen, og det er levert bilete til fleire temaartiklar i lokalavisa Vigga.

Avdeling 5C: Opplandsarkivet Vågå

For besøkande prøver vi å formidle på ein god måte kva vi har, og opplever stadig at fleire veit kven vi er og kva vi driv med. Etter at vi fløtte til Ullinsvin har besøket auka, og det er etablert ein god møteplass kvart tysdag da historieinteresserte møtes i våre lokal for å arbeide med ulike lokalhistoriske tema.

Avdeling 5D: Folkemusikkarkivet i Nord-Gudbrandsdal

Her har det vore aukande besøk og stor aktivitet med digitalisering – for auka bruk seinare.

Avdeling 6 Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga har eit nært samarbeid med stiftinga, og det har medverka til at utstillinga også i 2019 har ei auke i talet på vitjingar. Utstillinga når eit breitt publikum. Avdelinga har, i samarbeid med Stiftelsen Ringebu Prestegard, synt fram utstillinga i samband med den kulturelle skulesekken. Avdelinga har eit godt samarbeid med Kulturhistorisk Museum og Stiftelsen Ringebu Prestegard. I 2019 har ein brukt ressursar på å utvikle ei ny heimeside for Ringebu stavkyrkje og Ringebu prestegard, dette i samarbeid med stiftinga og Ringebu Kommune.

Arrangement

Utstillinga er med som eit obligatorisk besøk for gruppevandringane og presseturar langs Pilegrimsleden i regi av Pilegrimssenter Dale-Gudbrand. Pilegrimsledens dag og DNT-vandringar har avd. 6 som fast vitjing..

Skuleformidling

Avdelinga har gjennom samarbeid med Stiftelsen Ringebu Prestegard og den kulturelle skulesekken lagt opp til at alle skulane i Ringebu kommune har vitja utstillinga. Ein har også, i samarbeid med Ringebu skule og Pilegrimssenter Dale-Gudbrand, brukt stavkirkeutstillinga i skuleformidling under vandringar for 8 klasse. Totalt har 1249 born og unge vore med på ei eller anna form for skuleformidling.

Utstillinger

Vi hadde ei basisutstilling, samt eit faktarom om stavkyrkja, saman med ein film i eige visningsrom om stavkyrkja.

Målgrupper

Avdelinga har fokus retta mot born og unge og andre brukarar av prestegarden/kyrkja. Avdelinga har i samarbeid med stiftinga lagt til rette for skulebesøk og andre opplegg for denne aldersgruppa. I og med at prestegarden har eiga utstilling laga av barnehagane, er det eit stort antal born/familiar som besøker prestegarden gjennom året. Avdelinga har også tilrettelagt for turistbesøk, bussgrupper og enkeltpersonar. Museet har også fokus på pilegrimar som vandrar gjennom området. Pilegrimar har gratis inngang i utstillinga.

Marknadsføring gjennom Visit Lillehammer har gjeve ei målretta satsing innan dette feltet.

Avdeling 7 Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Besøka i 2019 har vore om lag som 2018 og ligg stabilt i underkant av 1000 besøkande. Avdelinga har hatt betre besøk av grupper og ei auke i enkeltbesøkande. Samstundes har avdelinga lagt vekt på å få skuleklasser til å vitja samlingen.

Arrangement

I 2019 arrangerte avdelinga ei markering av 8. mai i samarbeid med Veteranforeninga for internasjonale operasjoner (NVIO). Venneforeininga har og hatt fleire arrangement i 2019

Skuleformidling

Samlinga hadde i 2019 3 skuleklasser frå Nord-Fron og Sør-Fron, samt Vinstra vdg. Skule med til saman i underkant av 150 elevar. Desse fekk eit godt tilrettelagt opplegg med fokus på lokale tilhøve under krigen.

Utstillingar

- Det har vore den faste store basisutstillinga om 2. verdskrig og 1612. Basisutstillinga har vorte noko fornya.
- Venneforeininga har opna temautstilling - Tysk utstilling, og har planar for 2020
- Utstillinga Kess på Grini har fått ein fast plass i lokala.

Målgrupper

Skuleklassar er høgt prioritert og får gratis opplegg. Avdelinga ser det som særskilt viktig å formidle historia til born og unge. Avdelinga var open gjennom sommarsesongen for turistbesøk og for grupper, samstundes har ein ope for grupper utanom sesongen, men da på bestilling. Marknadsføring gjennom Visit Lillehammer har gjeve ei meir målretta marknadsføring. Venneforeininga har marknadsført avdelinga i nokon grad. Besøket har auka, men har større potensiale.

Avdeling 8 Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Pilegrimssenteret har eiga rapportering til NPS, og ein syner difor til eigen årsrapport

Avd 9. Bygningsvernrådgjevar

Det har vore eit aktivt år med mange synfaringar med påfølgjande rapportskriving i heile ansvarsområdet (9 kommunar). Typisk formidling skjer ved personlege møte og rapportar. Arbeider saman med andre ved høve.

Avdeling 10. Norsk Fjellmuseum

Norsk Fjellmuseum gjennomførte som vanleg skuleopplegg haust, vinter og vår. Barske Glæder med vekt på friluftsliv og naturmangfold for 5. klasse. Elles gjennomfører vi faste opplegg for 2. 3. og 4. klasse i Vågå og Lom. Steinalderopplegg for 2. klasse, bronsealderopplegg for 3. klasse knytt til bronsealderfunna og jernalder for 4. klasse. Vi besøker skulane, og har opplegg for dei, om det er ynskjeleg, men dei fleste kjem hit til museet.

Gjennom heile året, med unntak av sommarmånadane, har det vore arrangert «torsdagskveld» på fjellmuseet med foredrag av ymse slag. Desse har vore godt besøkt, og har vorte ein suksess. Arrangementa trekkjer nye lokale gjester til huset, og er med på å gje fjellsenteret god lokal forankring.

I november gjennomførte vi Lom skifestival, arrangert for 4. gong. Dette vart ein suksess i dei nye lokala våre, med omrent 160 deltakrar frå heile Norge.

Skuleformidling

Vikingdagane blir arrangert av Sør-Fron kommune kvar haust på Dale-Gudbrands Gard. Museet har ein del av opplegget der alle 6. klassene i Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron får prøve seg som arkeologar og grave etter glasperler og kopiar av jernalderfunn. Opplegget går over to dagar, og museet hadde to tilsette med på arrangementet desse dagane i tillegg til arkeologen Hildegunn Ruset, som var engasjert for å vera med.

5 Inkludering og mangfold

Som IA bedrift har vi handlingsplan for å hindre ulik handsaming ved tilsettingar etter kjønn, rase, religion og alder. I staben med fast tilsette har vi god fordeling i alder av menn/kvinner. Vi møter alle med eit ope sinn.

Avdeling 1b; Otta bergverksenter

Otta bergverkssenter har eit tett samarbeid med Sel bibliotek, avdeling Otta, kommunen og skuleverket i Sel. Her møter vi mange ulike brukarar, også fleire av dei mange flyktningane som er brukarar av biblioteket.

Avdeling 2. Lom Bygdamuseum og Lom Stavkyrkjesenter

Lom Bygdamuseum samarbeider med Friviljugsentralen i Lom, Lom kommune, husflidslag og andre lag og foreiningar om ulike arrangement gjennom året. Dette gjeld til dømes sommaraktivitetar, aktivitetar for barn og julemarknad. Museet ligg i eit friluftsområde som er mykje brukt av lokalbefolkninga, skule, barnehage og aldersheim, samt turistar frå inn- og utland. Vi ynskjer at alle skal kjenne seg velkomne, og at dei skal kjenne at dei blir involverte og engasjerte.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Lesja Bygdemuseum har eit stort nettverk av friviljuge og samarbeidspartar som på ulike måtar er med i drifta av museet. Vi prøver gjennom året å inkludere ulike grupper av besøkande og friviljuge på tvers av kommunegrenser, alder, kjønn og religion.

Våre samarbeidspartar er med på å skape eit breitt spekter av aktivitetar og kunnskap, noko som er med på å auke kvaliteten på formidling av kultur, immateriell kulturarv og naturen i regionen.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Vi ynskjer å vere lett tilgjengelege for enkeltpersonar og grupper, både lokale og dei som er busette utanfor vårt distrikt. Arkivet har avtale om språkpraksisplass for innvandrarar i kommunen. Dette har vi tidlegare hatt stor glede og nytte av. Mange innvandrarar sit inne med personlege eigenskapar og mykje fagkunnskap som vi kan dra nytte av. For tida er det ingen aktuelle brukarar av dette tilbodet. Vi er og opne for praksisplass i samarbeid med NAV. Vi arbeider medvite for å ha samarbeid med lag og organisasjonar, både av privat og offentleg karakter. Dette styrkar både arkivavdelinga og dei vi samarbeider med. Dette har resultert i auka engasjement på fleire frontar. Avdelinga arbeider aktivt for å få engasjert personar som gjerne vil bidra i arbeidet vårt. Ved å få dei med som friviljuge viser det seg at dei held fram i fleire år.

Avdeling 5B. Opplandsarkivet Dombås

Arkivet er eit tilbod til alle, men det viser seg at brukarane i stor grad er eldre personar med lokal bakgrunn som tradisjonelt er opptekne av historie og lokale forhold. Det er derfor eit klart behov for å informere om tilbodet til innflyttarar og yngre grupper av personer som ein når i liten grad.

Avdeling 5C Opplandsarkivet i Vågå

Vi vil ha eit tilbod for alle uansett kjønn, alder og geografisk tilhøyring. Vi har låg terskel for besøk, men ser at vi har eit stort potensiale når det gjeld å gjere oss kjent blant eit breiare spekter av brukargrupper. Dette er noko vi ynskjer å arbeide for å få til.

Avdeling 5 E: Folkemusikkarkivet i midt- og sør dalen

Arkivet er ope for alle, og arkiven kjem og gjerne på besøk for dokumentasjon eller samtale. Han jobbar særskilt mot elevane i vgs.

Avdeling 5 F: Opplandsarkivet Ringebu (Midtdalsarkivet)

Arkivet skal vera eit tilbod til alle, både til lokalbefolkninga, innflyttarar og turistar. Det skal vera ein låg terskel for å besøke arkivet, og ein bør fortsette arbeidet med å gjere Midtdalsarkivet kjent i regionen.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga har eit godt samarbeid med eigarstiftinga. Vi ynskjer å få til betre skuletilbod i samband med utstillinga, fornye utstillinga og betre den digitale formidlinga. Ein har ei årlig multikulturell vandring under Pilegrimsledens dag.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Gudbrandsdal krigsminnesamling har eit samarbeid med eigarstiftinga. Det blir arbeidd for å få eit betre skuletilbod og nå fleire. Fleire friviljuge organisasjonar har besøkt/lagt møte til avdelinga med tilhøyrande omvising. I 2019 har og Ringebu læringsenter vore på besøk. Avdelinga er universelt utforma.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Pilegrimssenter Dale-Gudbrand har hatt fleire turar for skuleklasser, samt Ringebu Læringsenter, og har lagt opp og gjennomført fleire vandringar med ulike brukargrupper. Avdelinga samarbeider med Ringebu kommune og læringsenter om multikulti i samanheng med Pilegrimsledens dag.

Ein syner og til årsrapport frå Pilegrimssenter Dale-Gudbrand.

Senteret har eit eige vigsla heilagd rom der pilegrimar og besökande kan få ro og tid til refleksjon. Ein har i samarbeid med eigar fått i stand eit prosjekt med utsmykking av rommet med midlar frå kommunen og fylkeskommunen.

Avdeling 10. Norsk Fjellmuseum

Norsk fjellmuseum har eit godt samarbeid med flyktningtenesta i dei omkringliggende kommunane og har fleire besøk gjennom året.

6 Universell utforming

Gudbrandsdalsmusea er IA-bedrift og har handlingsplan for tilrettelegging ved behov, og der det er mogeleg, også for arbeidsplassar, og enkel adkomst for publikum. **Samt** universell tilpassing der det er mogeleg.

Marknadsføring

Heimesida følgjar dei krav som er gjevne med omsyn til universell utforming. Skilt og anna trykt informasjon fylgjer også dei krava som blir stilt.

Avdeling 1b; Otta bergverksenter

Er lokalisert saman med Sel bibliotek, Avdeling Otta. Lokala ligg i 2. høgda i Johan Nygårdsgate 17a. Utstillinga har universell utforming med trapp og heis. Magasinet ved Sel rådhus er universelt utforma med tilgang via rampe og heis.

Avdeling 2 Lom Bygdamuseum og Stavkyrkjesenteret.

Friluftsmuseet er ope for alle, men bygningane og øvre del av området (setra og husmannsplassen) er i bratt lende. Bygningane er ikkje lagt til rette for universell utforming, men ein kan bruke laus rampe for å koma inn. Stavkyrkjesenteret har universell tilgang. Kontora våre ved Norsk fjellsenter er universelt utforma.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Det nye museumsbygget er utforma etter dei gjeldane krava til universell utforming. Det har gjort det enklare for alle besökande å oppleve museet, i og med at toalett og utstillingar har vorte tilgjengelege på ein betre måte enn tidligare. Museet har som friluftsmuseum, med ei samling hus frå 1700- og 1800-tallet, fysiske utfordringar som vanskeleg let seg kombinere med universell utforming. Men så langt det er forsvarleg med omsyn til det antikvariske, blir det gjort tilretteleggingar.

Det har vore gjort tiltak for å betre åtkomsten til utstillingar inne på sjølve museumsområdet der det er mogleg. Det er mellom anna laga ny rampe inn i låven der det er temporære utstillingar, og det har blitt tilrettelagt med gangvegar ned til det nye utstillingsmagasinet. Det er òg sett inn ny trapp i kornmagasinet (2017) som gjer det enklare for eldre å sjå utstillingane vi har i 2. etasje. Vi har ramper som kan setjast opp ved behov.

Avdeling 4 Jutulheimen bygdamuseum

Alle som kjem innom Jutulheimen er likeverdige og skal bli handsama på like bra vis uansett kjønn, legning, etnisitet, status eller anna. Alle er gjester hjå oss.

Jutulheimen har ei bygningsmasse med antikvariske bygg som ikkje er universelt utforma, men det utvendige anlegget er lett tilgjengeleg. Vi har ei rullerampe som kan bli sett inntil svalgangane ved Sundstugu og Øystugu. Dette gjer det lettare å koma inn for dei med særskilte behov. Toalettanlegget er dessverre ikkje universelt utforma, dette er eit stort minus for denne avdelinga.

Blessomstallen som står midt i tunet, fungerer som amfi/scene i tunet. Dette området er godt tilgjengeleg for alle.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Vi har heile tida for auge at personar som av ulike årsaker treng tilpassing for å kunne nytte seg av våre tilbod, vert tekne hand om. Det gjeld tilgangen reint fysisk, samt tekniske hjelpemiddel og litt ekstra tilrettelegging av stoff. Det krev av og til litt ekstra innsats frå oss, men det gjer vi med glede.

Ettersom avdelinga er samlokalisert med folkebiblioteket, er det lett tilgang til lokal litteratur og kontor- og arkivlokala. Dei besøkande har og enkel tilgang til eit studiesenter.

Avdeling 5 B: Opplandsarkivet Dombås

Avdelinga som deler lokale med folkebiblioteket på Dombås, ligg på bakkeplan og er lett tilgjengeleg for alle tenkjelege brukargrupper. Kontor og magasin ligg på same plan og gjer det svært enkelt å flytte arkiv inn og ut frå magasinet.

Avdeling 5C Opplandsarkivet Vågå og 5D: folkemusikkarkivet

Vi har universell utforming og god tilgang til våre lokale i Ullinsvin.

Avdeling 5 E: Folkemusikkarkivet Sør- og Midt-Gudbrandsdal

Her er det universell utforming til det nye kontoret

Avdeling 5 F: Opplandsarkivet Ringebu (Midtdalsarkivet)

Det er universell utforming i heile lokalet med enkel tilgang til arkivet for alle. Det er heis opp til andre etasje, der kontoret og studierommet er. Vi har eiga vareheis opp frå arkivet i kjellaren.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga prøver så godt det let seg gjera å leggja til rette for alle. Ettersom utstillinga er i freda antikvarisk hus, er utstillinga ikkje universelt tilgjengeleg..

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Gudbrandsdal krigsminnesamling er universelt utforma.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Avdelinga prøver så godt det let seg gjera å leggja til rette for alle. Diverre er ein lokalisert i ein bygning det er vanskeleg å gjera inngrep i for å få tilrettelagt bruken for alle. Rullestolrampe er tilgjengeleg ved behov. Eige heilagd rom er universelt utforma.

Pilegrimsleden er ikkje universelt utforma, men delar av strekninga/alternative strekningar kan ein bruke med hjulgåande framkomstmiddel..

Avdeling 9. Bygningsvernrådgjevar

Alle som brukar tenesta får i utgangspunktet lik behandling uavhengig av objekt eller eigen status. Eigar er den som styrer eventuelle restaureringsprosjekt. Resultatet av eit slikt prosjekt vil naturlegvis variere ut frå eiga interesse og evne. Vi pratar fram mangfald, framfor å velje enklaste veg. Kontor og møtelokale på Lesja er universelt utforma.

Avdeling 10 Norsk Fjellmuseum

Museet er tilpassa rullestolbrukarar, og det er heis opp til utstillingslokale og administrasjon i 2. etasje. Dei nye publikumsareala er også universelt utforma.

Avdeling 11. Gardsbutikk

Avdelinga prøver så godt det let seg gjera å leggja til rette for alle. Diverre er ein lokalisert i ein bygning det er vanskeleg å gjera inngrep i for å få tilrettelagt bruken, men ei rampe kan brukast for å koma inn/

7 Likestilling

Som IA bedrift har vi handlingsplan for å forhindre ulik handsaming ved tilsettingar etter kjønn, rase, religion og alder. I staben med fast tilsette og vikarar har vi god fordeling menn/kvinner/alder, dvs. 8 kvinner og 11 menn. I styret er det 3 kvinner og 4 menn, fyrste vararepresentantar er 4 kvinner og 3 menn.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Arkivet sine medarbeidarar og friviljuge er svært medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine spørsmål, tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen. Tillit og respekt er og viktig for å kunne få tilgang til arkiv og informasjon som våre gjestar har kjennskap til og gje alle ei positiv oppleving.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga er, som ein del av Gudbrandsdalsmusea, medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen. Dei tilsette likeså.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Avdelinga er som ein del av Gudbrandsdalsmusea medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Avdelinga er som ein del av Gudbrandsdalsmusea medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen. Samstundes har senteret som motto: Respekfulle møte mellom menneske med ulikt livsyn og tru.

Avdeling 11. Gardsbutikk

Avdelinga er som ein del av Gudbrandsdalsmusea medvitne om at alle som besøker oss skal handsamast med respekt, og vi tilbyr hjelp for at alle skal kunne koma med sine tankar og produkt. Ingen skal kjenne seg underlegen.

8 Immateriell kulturarv (IKA)

Gudbrandsdalsmusea legg stor vekt på bruk av munnleg tradisjon og direkte kunnskaps-overføring av lokal kulturarv i møte mellom menneske. Her er den immaterielle kulturarven knytt opp mot handlingsboren kunnskap og vidareføring av lokale tradisjonar.

- Vi har eit stort mangfold av ulike lokale tradisjonsberarar som blir involverte i vårt arbeid gjennom året.
- I og med at vi har folkemusikkarkiv for heile Gudbrandsdalen, er vi i ei særstilling når det gjeld arbeid med lokale tradisjonar innan musikk og dans som immaterielle uttrykk.
- I tillegg jobbar vi med bruk av digitale media for formidling.

Avdeling 2. Lom bygdamuseum

Vi har skuleklassar på omvising i Presthaugen kvart år. Både vår og haust har vi hatt skuleopplegg med tema korn og vatning. Her har skulebarn fått teke del i heile årets arbeidsoppgåver knytt til dette.

Elles har vi sett fokus på immateriell kulturarv gjennom ei rekke andre aktivitetar, til dømes tradisjonsbakst, slått, dans og gamle leiker i samband med ei rekke arrangement, særskilt i sommarsesongen.

Kvart år held Lom bygdekvinnelag og skulen bondebryllaup i Glømsdalstugu på museet.

Avdeling 3. Lesja bygdemuseum

Immateriell kulturarv står sentralt i formidlinga ved bygdemuset i Lesja. Demonstrasjon av tradisjonshandverk og bakst er ein del av det daglege tilbodet i sommarsesongen. Vi har aktivitetar ein gong i veka heile sommaren der barn og unge kan prøve dei ulike teknikkane. Dette er mogeleg ved eit godt samarbeid med aktive friviljuge i lokalsamfunnet. Gjennom sesongbaserte og faste utstillingar har vi fokus på ulike former for immateriell kulturarv. Sentralt her står villrein og fangsttradisjonar knytt til den.

Avdeling 4 Jutulheimen bygdamuseum

Den immateriell kulturarven har vorte formidla aktivt gjennom det daglege arbeidet og vore ein viktig faktor innan ulike tema i 2018. Gjennom sommarsesongen har det mellom anna vore fortalt om tradisjonar, levesett, historie, prat om tru/overtru, sosiale omgangsformer og skikkar.

Avdeling 5A. Opplandsarkivet Skjåk

Arkivansvarleg og medhjelparar har ved fleire høve teke initiativ til samtaler med historieinteresserte personar for å få dokumentert vår gamle kultur. Tanken er å kunne formidle dette stoffet vidare som skriftleg presentasjon og/eller opptak. Resultatet av dette kjem ofte til uttrykk i Skjåk Historielag sitt årsskrift og ved lydbandopptak. Dei mange lydbandopptaka avdelinga har, innehold også ein kulturarv med sterke innslag av lokal historie og musikk.

Avdeling 5D og E: Folkemusikkarkiva i Nord-, Midt – og Sør- Gudbrandsdalen

Immateriell kulturarv er særskilt i fokus ved folkemusikkarkiva, både med dokumentasjon av utøvarar og formidling i praksis.

Avdeling 9. Bygningsvernrådgjevar

Vi jobbar med IKA gjennom vår dokumentasjon av eldre byggeskikk, materialbruk, lokale tradisjonar og utøving av ulike handverk. Det er viktig for oss å arbeide saman med andre handverkerar og på den måten setta tradisjonsoverføring i fokus.

Avdeling 10. Norsk Fjellmuseum

Norsk Fjellmuseum er spesielt oppteke av å ta vare på handverkstradisjonar og teknikkar knytt til dei arkeologiske funnfunna frå området her.

9 Nettverk

Direktøren er med i Virke sitt nettverk for museumsdirektørar, i Museumsforum i Oppland, og i Museumsforum Innlandet frå og med mars 2019.

Han er også styremedlem i organisasjonen Norsk Kulturarv, og i Senter for bygdekultur og Handverkskolen ved Hjerleid i Dovre. Dette gjev tilgang til gode faglege nettverk, regionalt og nasjonalt.

Avdeling 1b. Otta bergverkscenter

Regional industriregistrator er med i nasjonalt nettverk for bergverksmuseum, og regionale interessegrupper for bergverk. Vi er medlem i det nasjonale nettverket Bergverksnett, og Gudbrandsdalsmusea var vertsskap for Bergverksseminaret 2019. Det nasjonale seminaret vart arrangert den 18. og 19. september 2019.

Avdeling 5A Opplandsarkivet Skjåk

Eit godt nettverk er viktig for å kunne gjere eit godt arbeid med elles små ressursar. Derfor har god kontakt med dei andre avdelingane og sekretariatet i Opplandsarkivet ved vårsamlingar, haustsamlingar, studieturar og reine fagdagar. Det har også sist år vist seg i mindre, men viktige lokale samarbeidsmøter med registrerings-faglege tema: ASTA,

Primus og skanning. Det er også viktig å halde ved like kontaktar med kommunen, politikarane og lokale lag og organisasjonar. Det same gjeld fylkeskommunale og nasjonale institusjonar slik som Fylkesarkivet og Nasjonalbiblioteket.

Avdeling 5 B: Opplandsarkivet Dombås

Nært samarbeid med dei andre arkivavdelingane gjennom fagdagar om arkiv/ASTA og foto/skanning/Primus. Samlingar i Opplandsarkivet vår og haust med erfaringsutveksling. Samarbeid med lokale historielag (Dovre og Lesja), Arkeologisk forum i Lesja og Dovre og Lesja krigsminnesamling.

Avdeling 5C Opplandsarkivet Vågå

Vi har god kontakt og samarbeid med dei andre avdelingane i Gudbrandsdalsmusea og Opplandsarkivet, for eksempel til hjelp med Primus og Asta. Elles har vi godt samarbeid med kommunen, lag og foreiningar, og andre.

Avdeling 5 D/E: Folkemusikkarkivet Nord-, Sør- og Midt-Gudbrandsdal

Vi er med i nettverket Opplandsarkivet og nettverk for folkemusikkarkiv.

Avdeling 5 F: Opplandsarkivet Ringebu (Midtdalsarkivet)

Det er god kontakt og samarbeid med dei andre arkivavdelingane i Gudbrandsdalsmusea og Opplandsarkivet. Elles samarbeider vi og med historielaga.

Avdeling 6. Ringebu Stavkirkeutstilling

Avdelinga har eit nært samarbeid med Kulturhistorisk Museum i Oslo, Stiftelsen Ringebu Prestegard og andre interessegrupper knytt til drifta av garden. Vi ser i større grad samanhengen mellom dei to stavkyrkjeavdelingane våre og formidlinga av kunnskap om stavkyrkjer og kyrkjeliv i landet.

Avdeling 7. Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Avdelinga er medlem av Krigshistoriske museum gjennom museumsorganisasjonen ICOM. Samarbeidet med eigarstyret og veneforeininga er sentralt i vårt nettverk. Avdelinga er også medlem i Kvam historiske.

Avdeling 8. Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

Vi er med i ei rekke nettverk. Gjennom jamne møte i Pilegrimsforumet, der alle 6 regionale senter, Nidaros Pilegrimsgård og Nasjonalt Pilegrimssenter deltek, har ein kome fram til gode tiltak som bidreg til å oppfylle målsettingane som er gjevne frå styresmaktene og å utveksle kompetanse og erfaringar. Internasjonalt er avdelinga med i Green pilgrimage nettverket, og i organisasjonen «St Olav ways» – Europeiske kulturveier. Gudbrandsdalsmusea AS er også med i «ACSOW – Association for the cultural route of St Olav ways»

Vi er med i «Pilegrimsfellesskapet St Olav». Tilbyder-nettverket, som vi har etablert for vårt ansvarsområde, møtest jamt for å sjå på moglegheit for utvikling. Gjennom Visit Lillehammer og Nasjonalparkriket har avdelinga eit marknadsføringsnettverk.

Alle overnattingsstader er med i nettverksmedlemskapet i Visit Lillehammer. I tillegg har Pilegrimssenteret nært samarbeid med alle aktørane innanfor pilegrimssatsinga, medrekna kommunane, historielag, Ringebu Rotary, Oppland fylkeskommune mfl., og nyter godt av fagleg kompetanse i Gudbrandsdalsmusea..

I 2019 har avdelingsleiar delteke i nettverk for pilegrimsleder i Europa og halde fleire foredrag i dei forskjellige nettverka. Avdelinga er også aktivt med i Midt-Gudbrandsdal Næringsforening.

Avdeling 9 Bygningsvernrådgjevar

Vi er med i nettverk for bygningsvernrådgjevarar i Oppland saman med Oppland fylkeskommune, nasjonalt kulturlandsskapsnettverk, og Bygningsvernnettverk for tradisjonshandverk og bygningsvern (Handverksnett og Byggnettverk er slegne saman).

Avdeling 10 Norsk Fjellmuseum

I samband med vårt arbeid med naturhistorie har vi god kontakt med SNO, Fjellstyret, Villreinsenteret, Nasjonalparkforvaltarar og annan kompetanse innan natur- og kulturarv. Dette er særleg viktig for vårt arbeid i Norsk Fjellmuseum og Lesja, men elles for heile regionmuseet sitt virke.

Avdeling11. Gardsbutikk

Avdelinga er aktivt med i Midt-Gudbrandsdal Næringsforeing og har godt samarbeid med Gudbrandsdalsmat AS

Årsrapport Avdeling 8 Pilegrimssenter Dale-Gudbrand

sjå eige vedlegg

I og med at vi driftar avdeling 8 Pilegrimssenter Dale-Gudbrands Gard som del av museet, har vi lagt inn separat årsrapport for denne avdelinga.

Avdelingar i 2019

Skjåk	Avd. 5a	Opplandsarkivet
Lom	Avd. 10	Norsk Fjellmuseum
Vågå	Avd. 2	Lom Bygdamuseum og Stavkyrkjesenteret,
	Avd. 4	Jutulheimen Bygdamuseum,
	Avd. 5c	Opplandsarkivet
	Avd. 5d	Folkemusikkarkiv Norddalen
Lesja	Avd. 3a	Lesja Bygdemuseum
	Avd. 9	Bygningsvernrådgjevar
Dovre	Avd 5a	Opplandsarkivet
	Avd. 3b	Einbustugu
Sel	Avd. 1b	Otta Bergverkssenter
Nord-Fron	Avd. 7	Gudbrandsdal Krigsminnesamling
	Avd. 5f	Opplandsarkivet midt- og sør dalen, folkemusikkarkivar Tom Willy Rustad
Sør-Fron	Avd. 8	Pilegrimssenter
	Avd. 1 c	Hundorp Dale Gudbrands Gard - Oppland fylkes tusenårsstad
	Avd. 11	Gardsbutikk
	Avd. 1a	Administrasjon
Ringebu	Avd. 6	Stavkyrkjeutstillinga, Ringebu Prestegard
	Avd 5e	Folkemusikkarkiv for Sør- og Midtdalen
	Avd 5f	Opplandsarkivet, midtdalen

Styret for Gudbrandsdalsmusea i 2019 har vore

<i>Styreleiar</i>		Jan R Rasmussen
<i>Representant for kommunane Lesja, Dovre, Sel til 24.5</i>	<i>frå 24.5</i>	Berit Meiningen
<i>Representant for kommunane Skjåk, Lom, Vågå til 24.5</i>	<i>Frå 24.5</i>	Odd Leif Andgård
<i>Representant for kom. Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu</i>		Bård Hanem
<i>Representant for institusjonseigarar</i>		Endre Skjåk
<i>Representant for institusjonseigarar</i>		Lars Tungen
<i>Representant for dei tilsette</i>	<i>til 24.5</i>	Signe T. Rolstad
	<i>Frå 24.5</i>	Trond Ole Haug
		Benedicte F Furulund
		Thea Grobstok Dalen

Det har vore 6 (6) styremøte i 2018 og styret har handsama 49 (39) saker. **24. mai 2019** var det ordinær generalforsamling på vertshuset Sinclair i Kvam.

Eigarar av driftsselskapet Gudbrandsdalsmusea AS

Lesja kommune	7 aksjar
Dovre kommune	7 aksjar
Skjåk kommune	7 aksjar
Lom kommune	7 aksjar
Sel kommune	7 aksjar
Vågå kommune	7 aksjar
Nord-Fron kommune	7 aksjar
Sør-Fron kommune	7 aksjar
Ringebu kommune	7 aksjar
Lesja Bygdemuseum v/eigarstiftinga	5 aksjar
Lom Bygdamuseum v/Lom kommune	5 aksjar
Vågå Bygdamuseum v/Vågå historielag	5 aksjar
Stiftelsen Norsk Fjellmuseum	5 aksjar
Senter for Bygdekultur v/Norsk Kulturarv	4 aksjar
Stiftinga Gudbrandsdal Krigsmannesamling	5 aksjar
Stiftelsen Ringebu Prestegard	4 aksjar
Styret disponerer (passive aksjar)	<u>4 aksjar</u>
Sum	<u>100 aksjar</u>

Personal ved Gudbrandsdalsmusea i 2019

Kristin Akslen Hagen	avdelingsleiar i 50 % i Jutulheimen 25 % folkemusikkarkivar for norddalen og 25% Opplandsarkivet
Eirik Haugen	60 % stilling med ansvar for formidling og drift i Jutulheimen samt registrering av gjenstandar.
Tom Willy Rustad	50% stilling som arkivleiar for Midtdalsarkivet og folkemusikkarkivet sør- og midtdalen
Oddleiv Ringlund	60 % arkivassistent/registrator Opplandsarkivet Ringebu

Håvard Sys	100 %, bygningsvernrådgjevar og ansvarleg for det antikvariske arbeidet ved friluftsmusea.
Kjell R. Voldheim	40 %, industriregisterator, avdelingsleiar ved Otta bergverkssenter.
Kristin Akslen Hagen	50% avdelingsleiar for Jutulheimen og 50% arkivleiar i Vågå
Ola Tovmo	50 %, arkivleiar Dovre, avdelingsleiar Einbustugu
Per Gunnar Hagelien	100 %, senterleiar for pilegrimssenteret og avd.leiar for Dale-Gudbrands Gard, Ringebu Stavkykjeutstilling, Gudbrandsdal Krigsminne-samling og Gardsbutikk.
Stein Grjotheim	20 %, arkivleiar Skjåk
Søren Hald	100 %, gjenstandssamlingsansvarleg.
Ellen Sørungard Sys	60% engasjement avdelingsleiar på Lesja, prosjektleiar Villreinløypa
Thea Grobstok Dalen	100 %, avdelingsleiar for museumsverksemda i Lom, spesialengasjement i for Norsk Fjellmuseum (50% utleigd til Norsk Fjellsenter)
Jørgen Hagen	50% engasjement avdelingsleiar for Presthaugen
Benedicte F. Furulund	100 %, avdelingsleiar Lesja Bygdemuseum, leiar for marknadsarbeidet og heimesider. Permisjon frå juni.
Jorun Vang	20% kommunikasjon og formidling
Torveig Dahl,	100 % direktør til 1. april
Øystein Rudi	90% direktør frå 1. april
Åse Andreassen	Timeengasjert reinhaldar Hundorp
Azimi Azadullah	Timeengasjert drift, Dale-Gudbrands gard
Nils Teigen	Timeengasjert vedlikehald, vatningsprosjekt, Lom
Svein Stuen	Timeengasjert vaktmeister Lesja Bygdemuseum

Sommartilsette 10 (8)

Avdeling 2 Lom

Ivan Zhukov, tunvert

Live Marie Eriksen, tunvert

Avdeling 3 Lesja

Johan G. Hole, omvisar, sesongtilsett

Karoline Nilsen, omvisar, sesongtilsett

Marta G. Berstad omvisar, sesongtilsett

Andrea Vorkinn, omvisar, sesongtilsett

Avdeling 7 Gudbrandsdal Krigsminnesamling

Britt Kejo (Juni – August), omvisar

Avdeling 1/8/11 Dale-Gudbrands Gard/Pilegrimssentret/Gardsbutikk

John Sigurd og Julie Holtesmo (Juni – August)

Friviljuge i arkiva 5 (8)

Hans Skamsar, Skjåk

Svein Peder Wassæther, Skjåk

Sylfest Lykre, Skjåk

Tore J. Odden, Skjåk

Gunnar Ottosen, Vågå

HMS

Vi er medlem i arbeidsgjevarorganisasjonen Virke og har hovudvereinskomst gjennom dei. I tillegg har vi personalhandbok som regulerer mykje av det daglege for personalet. Vi har rutinar for varsling og ruspolicy, som ligg i personalhandboka.

Museet er medlem i Gudbrandsdal Bedriftshelsetjeneste/Frisk, og vi har god kommunikasjon med dei ved behov, m.a. med arbeidsplassvurdering ved nye kontor.

GM er IA-bedrift. Vi har i 2018 hatt ein praksisplass gjennom NAV i ein periode av året, elles har vi hatt god kommunikasjon med NAV i samband med sjukmeldingar og arbeidsavklaring ved behov.

Søren Hald er verneombod, og det er årleg drøftingsmøte med gjennomgang av vernearbeid og sjukefråvær Det er meldt inn 2 avvik, av dei er det eine avslutta, og for det andre ventar vi på svar frå ein leverandør.

Det var som vanleg ein HMS-dag for heile staben den 22. januar, tema var IA handlingsplan, ROS-analyse/sikringsplanarbeidet, vernerunde, plan for fagdaga, ICOM-etiske retningslinjer, gjennomgang av Facebook-sida, sosiale media og vårt arbeid, inkl. redaktøransvar.

Det er bestemt at det er nok med vernerunde annakvart år, dvs. at det var vernerunde i 2018. HMS er også tema ved årleg personalsamtale på hausten. Elles blir arbeidsmiljø og vurdering av tiltak drøfta gjennom året ved behov.

Avtalen om IA-bedrifter vart avvikla i samband med ny IA-avtale med partane i arbeidslivet. GM er medlem i KLP pensjon og har personalforsikringa der.

Godt fortalt er vel bevara!